

Всеволод Нестайко

ДИВОВИЖНІ ПРИГОДИ
В
ЛІСОВІЙ ШКОЛІ

СЕКРЕТ ВАСІ КИЦИНА
ЕНЕЛОЛИК, УФА І ЖАХОБ'ЯК

ДИВОВИЖНІ ПРИГОДИ В ЛІСОВІЙ ШКОЛІ

Сонце серед ночі

Пригоди в Павутинії

Секрет Васі Кицина

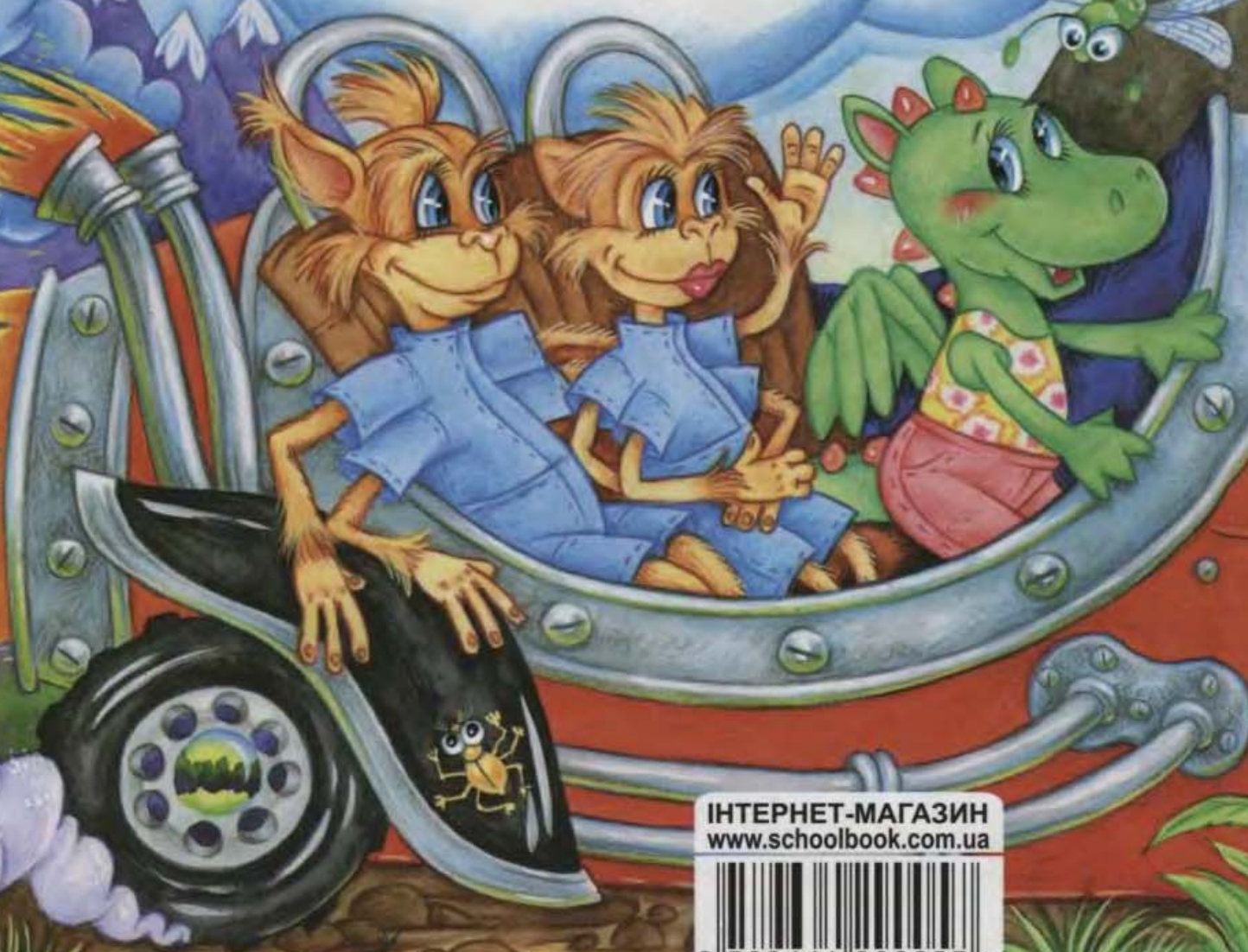
Енелолук, Уфа і Жахоб'як

Загадковий Яшка

Сонячний зайчик і Сонячний вовк

Таємний агент Порча і козак Морозенко

Таємниці лісею "Кондор"

ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИН
www.schoolbook.com.ua

СОРОКА
СКРЕКУЛІЯ

ВУЛКАН
ПЕТЕКАТЕПОПЛЬ

РАКЕТА

ПІДХОДИТ
ЗАБОРОН

ЧУЖИЙ ЛІС

ШМАФІЯ

Ш. БАЦИЛА
ШАКАТИ
РЕКЕТИРИ

Високі Горы

ЩЕ ШИРОКЕ ПОЛЕ

ВЕЛИКА

КАРЛО КАРПОВИЧ
ВОРОН

СТАРА СОСНА

ВОВЧИК
ВОВЧЕНКО

ШИРОКЕ ПОЛЕ

ДО ВОВКІВ

ПТАХОФЕРМА

ЛІСОВА
ШЛОЛА-5

СЯЧОЛІТНИЙ ДУБ

ЛІСОВИЙ ТЕЛЕГРАФ

УРОЧИЩЕ СИБИРО
БЕРКУТА

ПЕЧЕРА ШАКАЛА Б.

КУ-КУ

ТИ
ЧЕНО

ЛІСОВА ШКОЛА

КРИВА БЕРЕЗА

НАЙВИЩА СОСНА

ГАЛЯВИНА

РІДНИЙ ЛІС

КОСЯ

КОЛЬКО

ЗАЙЦІ

ІЖАЧКИ

ОЧЕРЕТИ

ДІМ
КИЦИН

КРАЙ ЛІСУ

Всеволод Нестайко

**ДИВОВИЖНІ
ПРИГОДИ
В
ЛІСОВІЙ ШКОЛІ**

**СЕКРЕТ ВАСІ КИЦИНА
ЕНЕЛОЛИК, УФА І ЖАХОБ'ЯК**

малюнки Валерія Харченка

УДК 821.161.2
ББК 84-44
Н55

Всеволод Зіновійович Нестайко

**ДИВОВИЖНІ ПРИГОДИ
В ЛІСОВІЙ ШКОЛІ**

**Секрет Васі Кицина.
Енелолик, Уфа і Жахоб'як**

*Для дітей молодшого
та середнього шкільного віку*

Редактор *Р. Дерев'янченко*
Коректори *Н. Косенко, Т. Вакуленко*
Макет *С. Бирюков*
Дизайн *Т. Осадчук*

ШКОЛА
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

Свідоцтво про внесення до державного
реєстру суб'єкта видавничої справи
сер. ДК № 907 від 25.04.2002 р.

Нестайко В. З.

Н55 Дивовижні пригоди в лісовій школі: Секрет Васі Кицина. Енелолик, Уфа і Жахоб'як/ Всеволод Нестайко; Мал. В. Харченка. — Х.: ВД «ШКОЛА», 2011. — 128 с. — (Серія «Дитячий бестселер».)
ISBN 978-966-429-005-7.

Легка, життєрадісна, сповнена доброго гумору книга розповідає про веселі, дотепні пригоди зайчика, їжачка та їхніх однокласників, учнів спеціалізованої музичної лісової школи з ведмежою мовою викладання.

Для дітей молодшого та середнього шкільного віку.

Охороняється Законом України «Про авторське право та суміжні права». Передрук або відтворення в інший спосіб цієї книги або будь-якої її частини переслідуватиметься у судовому порядку згідно з чинним законодавством України.

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ШКОЛА»
61103, м. Харків, а/с 535
тел. (057) 762-32-22
sales@schoolbook.com.ua

Подивитися детальнішу інформацію та придбати наші книжки за видавничими цінами можна на сайті видавництва www.schoolbook.com.ua.

Підписано до друку 30.05.2011 р.
Формат 70×100 1/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Гарнітура Schoolbook.
Ум. друк. арк. 16,85. Обл.-вид. арк. 12,9.
Наклад 5000 прим. Зам. № 168/11

Надруковано у ПП «Юнісофт» (Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р.):
61045, м. Харків, вул. О. Яроша, 18

УДК 821.161.2
ББК 84-44

ISBN 978-966-429-005-7

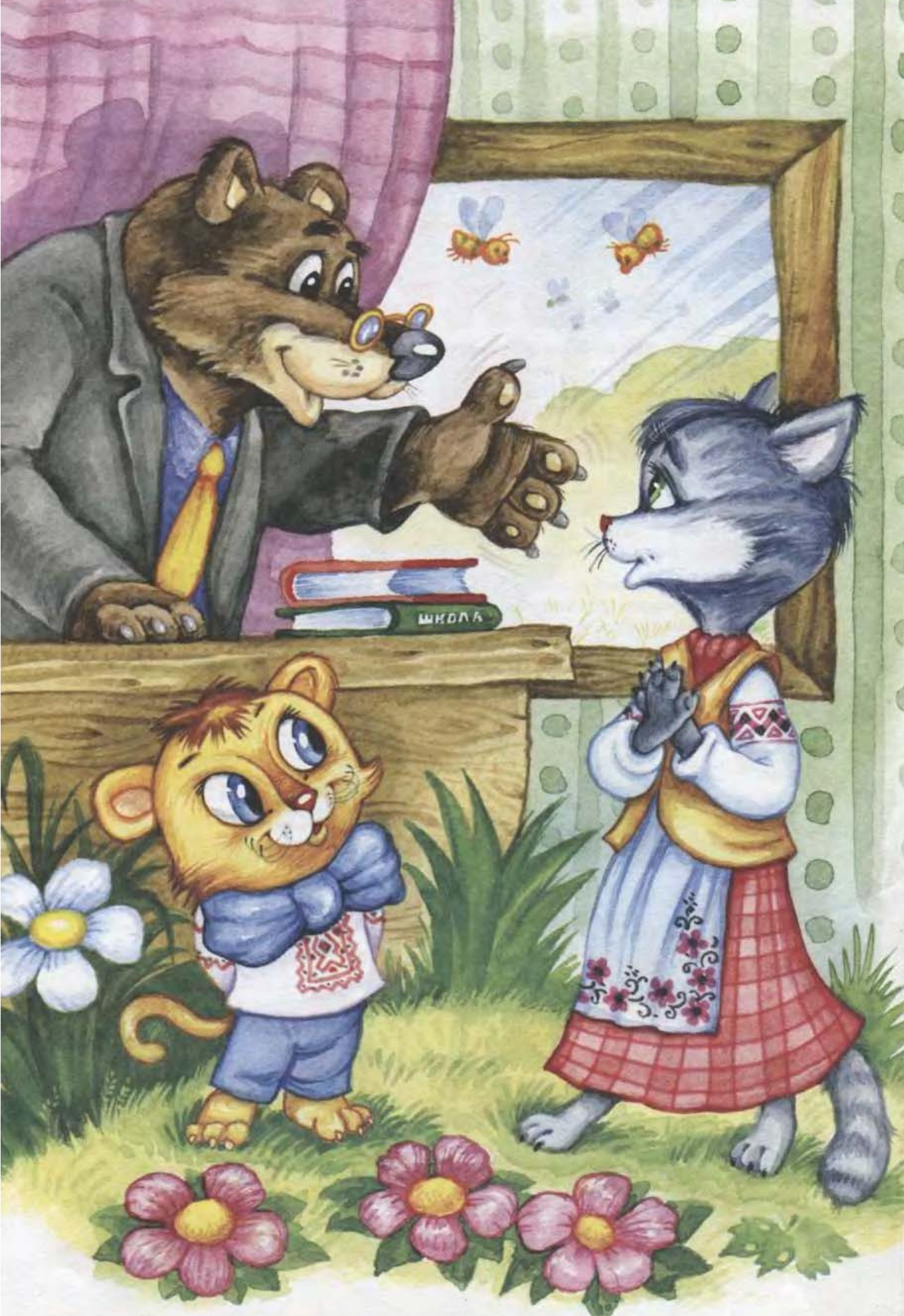
© В. З. Нестайко, 2008
© ВД «ШКОЛА», 2011
© В. Харченко, ілюстрації, 2008

СЕКРЕТ ВАСІ КИЦЦИНА

РОЗДІЛ І

Вася Кицин, перше знайомство.
Вовченко й Лисовенко сердяться

Весною, на початку нового навчального року, у лісовій школі знову з'явився новачок. Тільки тепер уже не дівчинка, а хлопчик — рудий котик Вася Кицин. Його привела до школи мама, дика очеретяна кицька Мура, що жила край озера в очеретах. Вона була така дика, що ніхто в лісі не знав навіть, як її звать по батькові.

Директор школи Бурмило Михайлович Ведмідь спершу не хотів приймати Васю:

— Ну, чого ви так поспішаєте, голубонько? Ваш синок ще дуже малий. У нас цієї весни прийому не буде. Всі учні вже рік провчилися, не можу ж я його до них посадити, він не дожене. А заради одного Васі відкрити спеціальний клас ми не маємо змоги.

— Ну я вас прошу, я вас благаю! — притуляла до грудей лапу Васина мама. — У мене просто безвихідне становище. Мені йти на роботу в очерети, а він лишається вдома сам. Ну просто... хоч плач. І ви не бійтеся. Він такий здібний, такий здібний! Ви його посадіть з усіма. Він дожене. От побачите.

— Гм, — сказав Бурмило Михайлович. — Ну що ж... побачимо... спробуємо...

Бурмило Михайлович був добряк і не витримував, коли його просили. Тим більше, всі у лісі Мурі Кициній співчували. Хоч була вона неговірка, не любила розповідати про свої особисті справи, але всі знали, що чоловік її, кіт Василь Приблудний, або, як його ще називали, Базілію Приблудний, сім'ю покинув і десь повіявся. Саме цієї зими, під час канікул, як народився у них синок Вася. Отакий легковажний негарний тато!

До речі, нагадаю вам, що навчальний рік у лісовій школі починався не восени, як у людей, а весною. І канікули були не влітку, а взимку. Бо, як відомо, у багатьох лісових учнів (у їжачків, наприклад), а головне, у директора Бурмила Михайловича була зимова сплячка. А яке ж може бути навчання, коли директор, вибачте, спить?

Отже...

І тут дехто з дуже розумних, кмітливих і спостережливих моїх читачів може сказати:

Стривайте, дядю письменник, але ж і зайчики, і їжачки, і рисі, і борсуки, і лисички через рік будуть уже дорослі і ні в яку лісову школу після зимових канікул взагалі не ходитимуть.

— Правильно, — відповім я. — І знову ж таки не зовсім правильно, розумні, кмітливі й спостережливі мої читачі. Безперечно, справжні живі зайчики, їжачки, вовчики і лисички у справжньому живому лісі через рік уже дорослі. Але ж то справжні, а не казкові. А у нас казковий ліс і мешканці казкові. Бо хіба ж ви бачили у справжньому живому лісі спеціалізовану музичну школу, де Бурмило Михайлович Ведмідь — директор, а Пантера Ягуарівна — класний керівник? Такого ви у справжньому живому лісі ніколи не бачили й не побачите.

Отже, давайте домовимося, що і зайчик Кося Вухань, і їжачок Колько Колючка, і лисеня Рудик Лисовенко, і вовченя Вовчик Вовченко, і ведмежа Михайлик Ведмеденко, і борсученя Боря Сук, і рисеня Раїска Мняу, і лісове козеня Зіна Бебешко, і лосеня Соня Лось, і білченя Вірочка Вивірчук, і дике поросся Хрюша Кабанюк — усі-усі після зимових канікул лишилися дітками, перейшли до другого класу і, коли весняне сонечко розтопило сніги, розбудило ліс і рясно вкрило Велику Галявину барвистим квітчастим килимом, зібралися на перший урок.

І тут побачили новачка.

Рудий, пухнастий і голуватий, з великим блакитним бантом на грудях, він сидів біля школи і кумедно мружився на сонце.

— О! — вигукнув Вовчик Вовченко. — Ще один рудько! Руда команда!

— Ги-ги! — весело засміявся Рудик Лисовенко, радіючи, що тепер він не один рудий у класі.

— Ти хто? — спитала Раїска Мняю.

— Вася, — тихо сказав новачок. — Кицин.

— Тю! — вигукнув Вовчик Вовченко. — А я думав, що ти дівчисько. З бантиком!

— Ги-ги! — знову засміявся Рудик Лисовенко.

Вася почервонів і ніяково заметляв хвостом.

— Ну чого ви причепилися? — закричала Раїска Мняю. — Теж іще!

Дівчаткам Вася одразу сподобався. Може, тому, що дівчатка взагалі люблять і котиків, і бантики. А може, тому, що він справді був симпатичний.

Хлопцям же Вася, навпаки, чогось не дуже сподобався. Може, тому, що він сподобався дівчаткам, а хлопці, як правило, бояться бути схожими на дівчаток. Особливо не сподобався Вася Вовчикові й Рудикові. Мабуть, тому, що взагалі весь вовчо-собачий рід здавна чогось котячого роду не полюбляє.

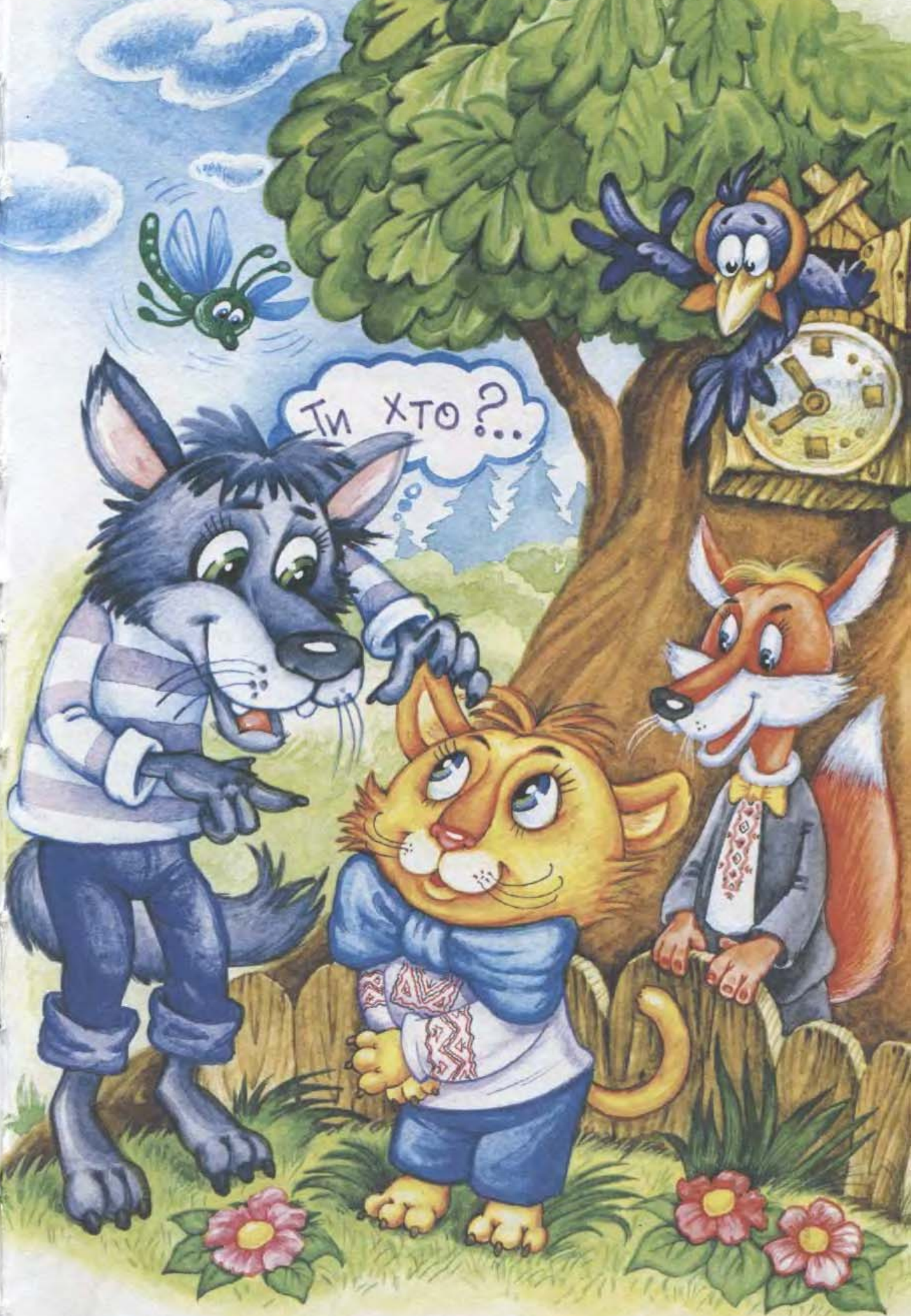
Тому Вовчик на Раїску Мняю уваги не звернув, а, навпаки, підскочив до Васі і вкусив його за вухо. А Рудик підскочив і вкусив його за хвіст.

Вася розгублено закліпав рудими віями. Він, мабуть, не чекав такого прийому.

Раїска хотіла заступитися за Васю і дряпнути Вовчика й Рудика, але не встигла. На шкільний ганок вишли директор і вчителі.

Ты хто?..

Бурмило Михайлович підняв догори лапу і поздоровив учнів із початком навчального року.

Потім технічка тітонька Зозуля прокувала на перший урок і учні пішли до класу. Тітонька Зозуля з'явилася у школі після канікул. Класний керівник Пантера Ягуарівна теж привітала учнів з початком навчального року і сказала:

— Діти! У нашому класі новачок. Вася Кицин. Поznайомтеся. Встань, Кицин!

Вася підвівся й закивав на всі боки.

— Сідай! — сказала Пантера Ягуарівна. — Діти! Вася Кицин наймолодший у класі. Йому буде важко. Він муcить наздоганяти вас. Тому я дуже прошу: поставтеся до нього добре. Допмагайте йому. Не ображайте. Не кривдіть. Це особливо стосується вас, Вовченко й Лисовенко! Чуєте! Це вас стосується! Особливо! — Пантера Ягуарівна підвищила голос.

Вовчик і Рудик невинно закліпали й презирнулися.

Вася Кицин опустил голову й почервонів.

— О! Вже наскаржився! — просичав Вовчик.

— Ябеда! — прошипів Рудик.

Вася почув це і ще дужче почервонів. Він і не думав скаржитися. Але доведи тепер.

На перерві Вовчик Вовченко і Рудик Лисовенко вже співали про новачка дражнилку:

Новачок-новачок!
Ну й швидкий на язичок!
Ябеда-донощик!
В нього з носа дощик!

Ябеда!..

Кося Вухань та Колько Колючка співчутливо позирали на Васю Кицина, згадуючи свої перші дні у лісовій школі, коли з них знущалися Вовчик і Рудик. Але заступитися за Васю не наважилися. Може, й справді новачок — ябеда. Хто їх, тих котів, зна. У класі ще котиків не було.

Сам же Вася Кицин на оте дражніння наче й не звертав уваги. Наче воно його аніскілечки не торкалося. Усміхався собі й добродушно муркотів.

Вовченка й Лисовенка така Васина поведінка драгувала. І вони ще більше до нього чіплялися.

РОЗДІЛ II

Ранкова несподіванка.

«В-кра-ли!» — каже Карпо Карпович.

Ідея вчителя фізкультури.

«Ура! Уроків сьогодні не буде!»

Минуло кілька днів.

Кицька Мура недаремно вихваляла свого сина. Виявилось, що він таки дуже здібний до наук. Все хапав і засвоював, як то кажуть, на льоту. Вчителі просто не могли ним нахвалитися. Навіть сам директор Бурмило Михайлович у захопленні вигукував:

— Ну-у! Мо-ло-дець! Оце я розумію! Таке «р-р-р!» по-ведмежому навіть мій племінник Михайлик Ведмеденко не одразу вимовив.

Вовчик Вовченко та Рудик Лисовенко тільки зубами клацали від злості.

А Зіна Бебешко і Раїска Мняу всміхалися й показували їм язики, наче то не Вася, а вони самі відзначилися такими здібностями.

Навчальний рік починався дуже добре.

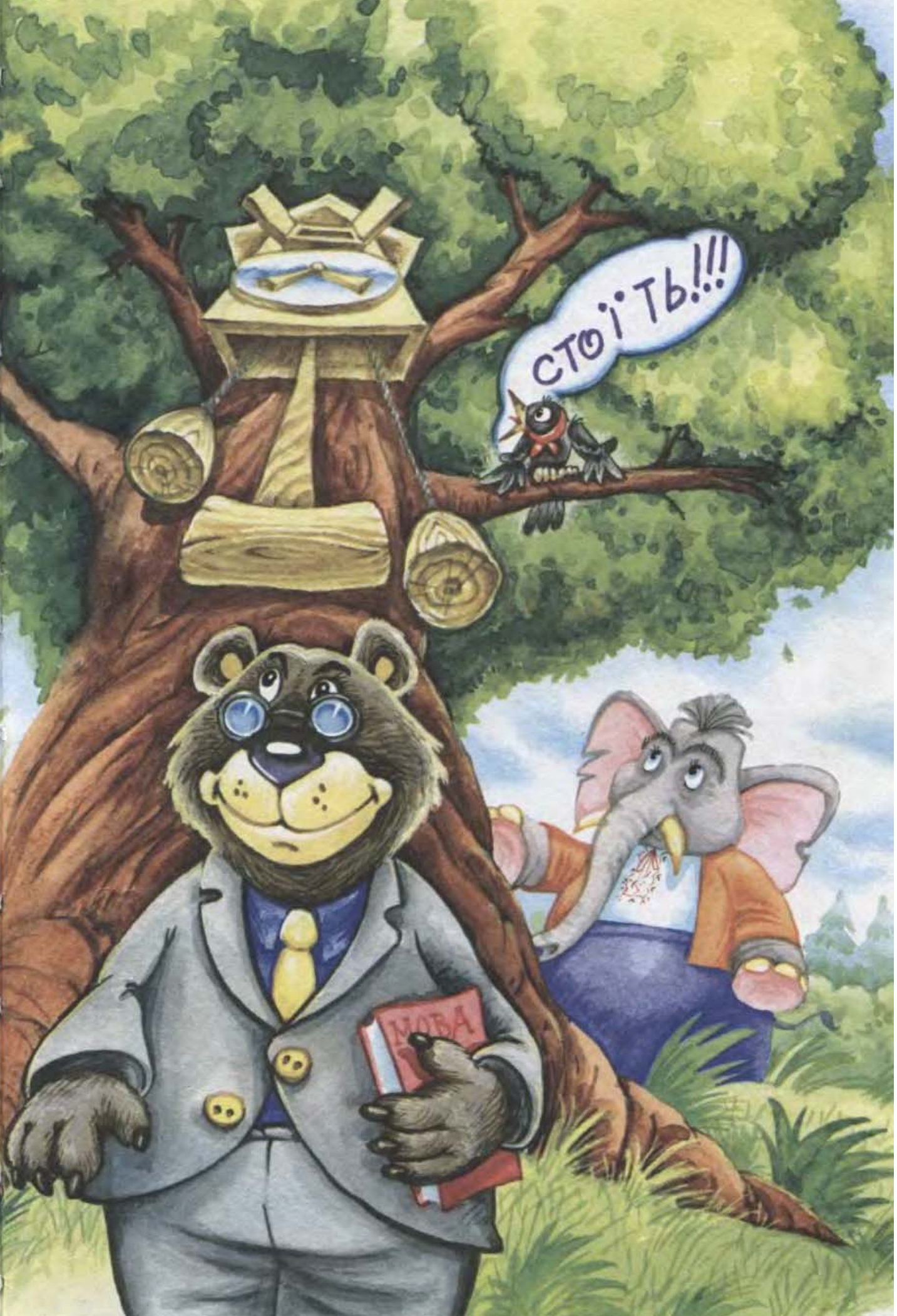
Та от одного ранку, прийшовши до школи, учні побачили розгублених учителів та заклопотаного Бурмила Михайловича, що зібралися під дубом і поглядали вгору на годинник.

Треба вам сказати, що в усьому лісі був лише один годинник — біля школи, на тисячолітньому дубі. Старий, з великим дерев'яним маятником, з двома дубовими гирями, з дверцятами над циферблатом. Обслуговувала годинник шкільна технічка тітонька Зозуля. Щоразу, коли хвилинна стрілка підходила до цифри дванадцять, тітонька Зозуля відчиняла дверцята, визирала і кувала на весь ліс стільки разів, скільки було годин. Для школи вона додатково ще кувала кінець уроку й початок перерви. Ну й, звичайно, кінець перерви й початок уроку. Годинник хоча й був старий, але ходив дуже точно і ніколи не псувався.

А от зараз годинник стояв. Не цокав, стрілки завмерли нерухомо.

СТО! ТЫ!!!

NOBA

Тітонька Зозуля метушилася біля нього, раз у раз одчиняла дверцята, вискакувала і розгублено розводила крилами:

— Нічого не розумію! Не розумію! Нічого!.. Учора ввечері все було гаразд. А сьогодні вранці прилетіла — стоїть!

Бурмило Михайлович чухав лапою потилицю:

— Що ж робити! Як починати уроки?

Вчителі мовчали.

Справді. Які уроки без годинника? Коли починати, коли перерва, коли кінець перерви?

Суцільна плутанина й безладдя.

— Може, до Карпа Карповича звернутися? — несміливо промовила Пантера Ягуарівна.

Карпо Карпович був трьохсотрічний старий ворон, його вважали у лісі наймудрішим. Бо, як відомо, хто довше живе, той більше знає.

Карпо Карпович вже майже не літав, а цілісінькими днями дрімав на улюбленій сухій гілляці старої сосни, куди йому раз на день приносили щось попоїсти його кра-кракравнуки.

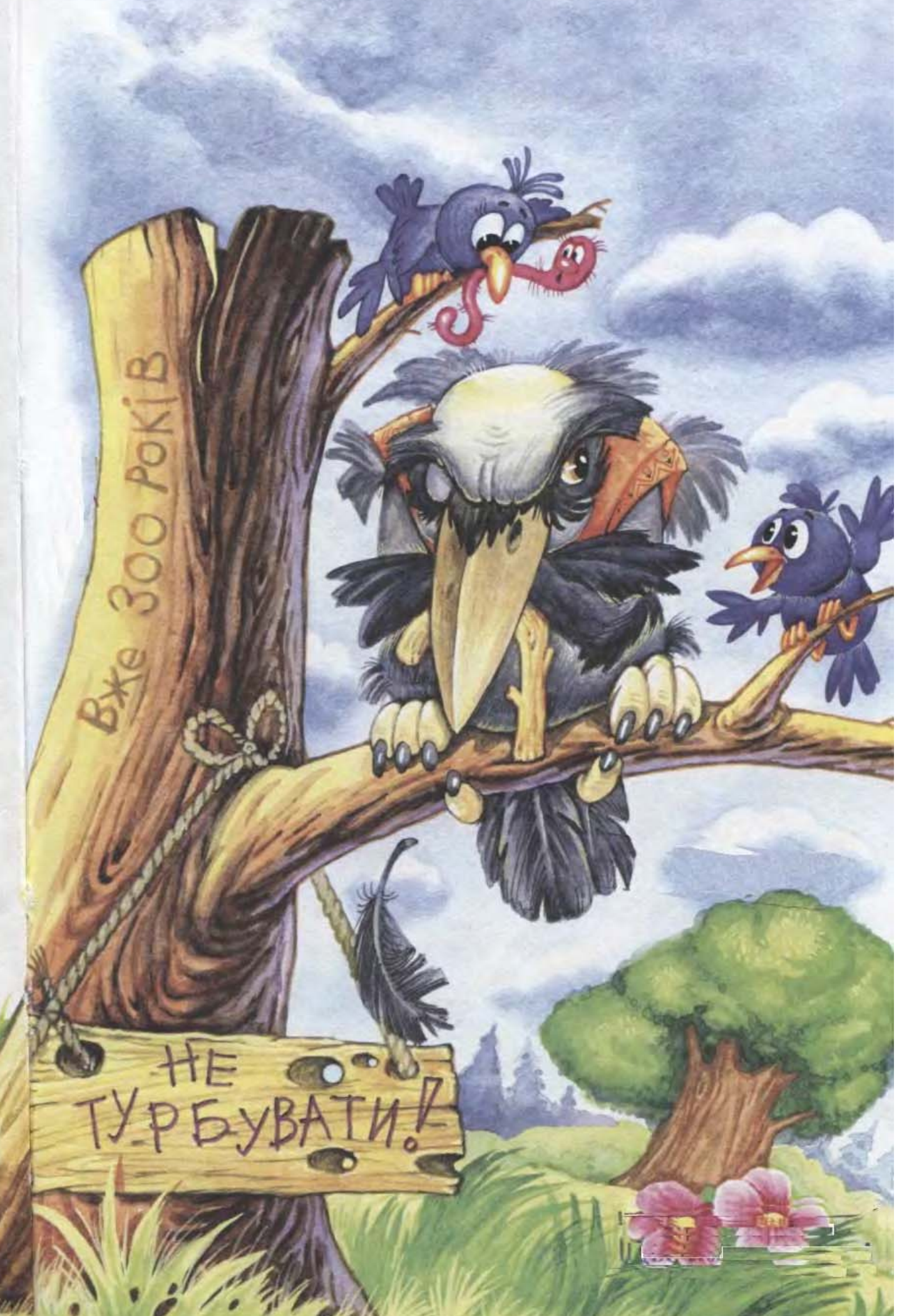
— Що ж, ходімо до Карпа Карповича, — погодився Бурмило Михайлович. — Справа надто серйозна.

Карпо Карпович розплющив одне око (останні сто років він розплющував лише одне око), вислухав і сказав: — Зараз прилечу.

Після цього він ще хвилин десять дрімав. Нарешті змахнув своїми сивими крилами й повільно полетів до дуба.

Вже 300 років

НЕ
ТУРБУВАТИ!

Заирнув прищуленим оком у годинник і сказав:

— Кар-тина ясна! В-кра-ли!

— Що?

— Одне коліщатко в-кра-ли!

— Хто?

— Кра-дій!

Більше Карпо Карпович нічого не сказав, змахнув сивими крилами й полетів назад на свою суху соснову гілляку. Сів і одразу ж заснув.

— Ти бач! Хто ж це міг зробити? — сплеснув лапами Бурмило Михайлович.

— Так! — підтвердив учитель музики Бегемот Гіпопотамович. — Останній випадок крадіжки в історії нашого лісу — це випадок з моїм золотим тромбоном, якого вкрав шакал Бацила. Більше випадків не було.

— Точно! Нуль випадків! — сказала вчителька математики Пантера Ягуарівна, яка любила точність.

— А може, шакал Бацила повернувся, а ми й не знаємо?.. — задумливо сказав Бегемот Гіпопотамович.

Вчителі презирнулися і знизали плечима.

— То що ж робитимемо, звірі добрі? — спитав Бурмило Михайлович.

Директор школи ніколи не приймав серйозних рішень сам, одноосібно, завжди радився з колективом.

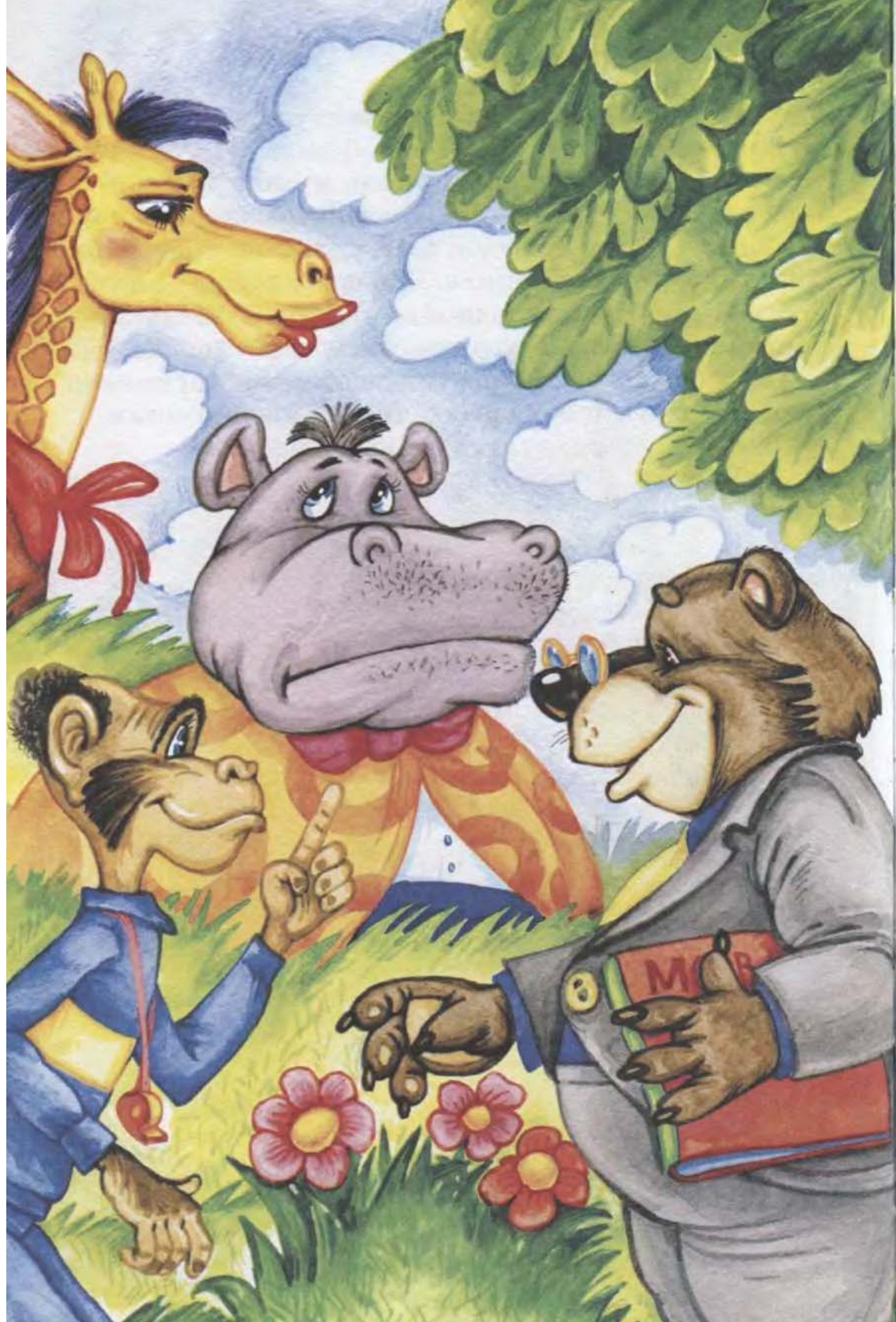
Колектив почухав потилиці. Не так просто приймати серйозні рішення.

— О! Знаєте що?! — раптом вигукнув учитель фізкультури Макак Макакович. — Зараз же у Сірка Барбосовича гостює його брат Бровко Барбосович, з яким я працював у цирку. А він же до цирку служив у карному розшуку, на оперативній роботі, злодіїв винюхував. Давайте звернемося до нього.

— Це ідея! Молодець, Макак Макакович! — радісно крикнула вчителька лісової географії Жирафа Жирафіївна. Вона колись мріяла теж працювати у цирку і дуже поважала Макака Макаковича.

— А як же все-таки з уроками? — спитала Лисавета Патрикіївна. Її урок лісознавства був сьогодні перший.

— Ну, я думаю, уроки сьогодні, мабуть, доцільно відмінити? — непевно подивився Бурмило Михайлович на вчителів.

— Доцільно! Авжеж! — змахнув хоботом Мамонт Африканович. У нього сьогодні уроків не було.

Решта вчителів промовчали. А мовчання, як відомо, знак згоди.

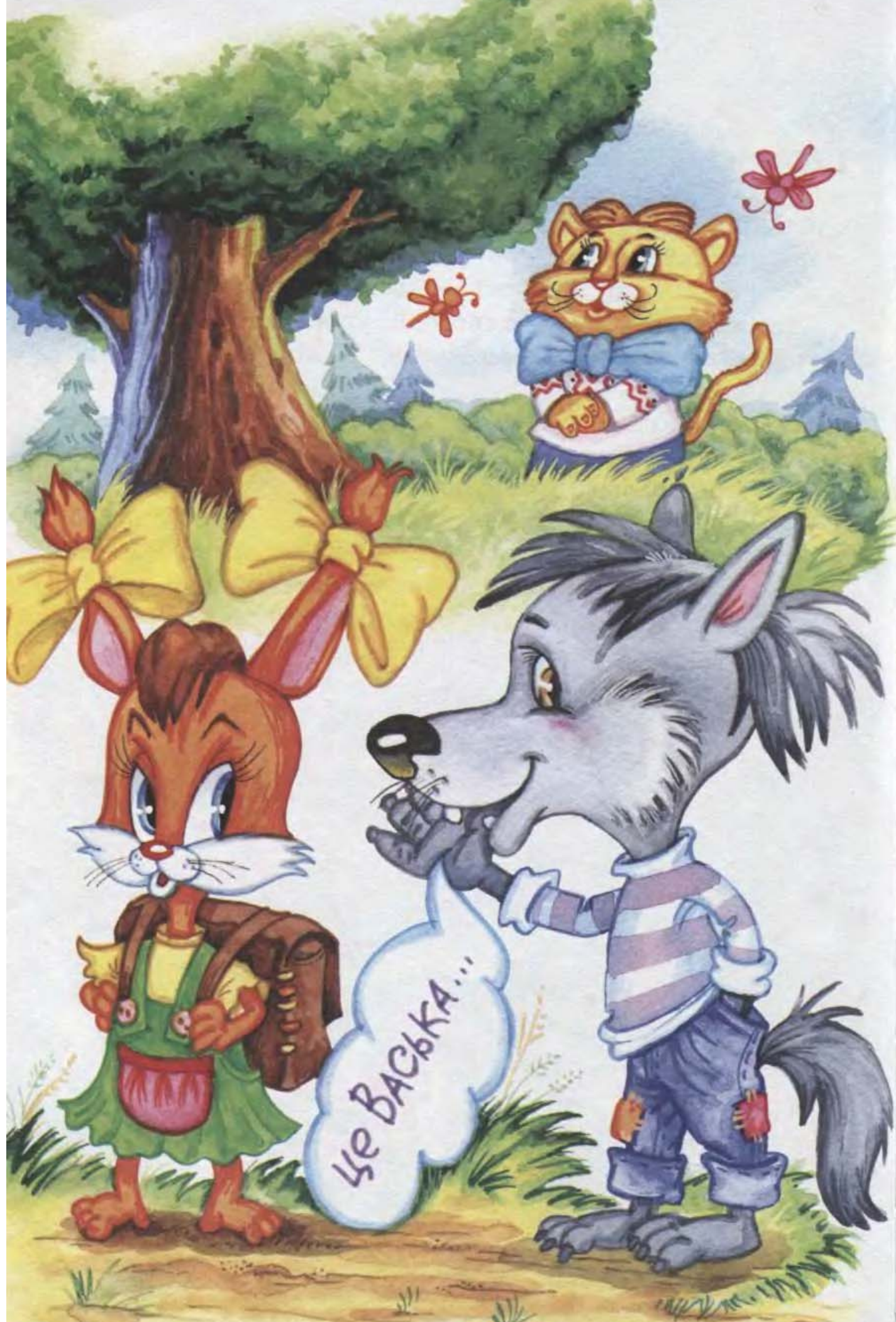
— Ну, гаразд! — Бурмило Михайлович обернувся до учнів, що з'юрмилися віддалік, і гукнув: — Ідіть додому! Уроків сьогодні не буде.

— Ура-а! — не стрималися Вовченко й Лисовенко.

Інші учні хоч і не вигукували, але теж зраділи. Що там не кажіть, а коли відмінюють уроки, навіть відмінники радіють. Такий уже шкільний закон.

Це ВАСЬКА...

РОЗДІЛ ІІІ

«Це Кицин! Його робота!»

Всі, хто вміє лазити по деревах, відмовляються.

Гра у війну.

Хлопці розходяться, не дочекавшись

Хоча уроків і не було, але учні розходитися по домівках не поспішали. Юрмилися на Великій Галявині і жваво обговорювали несподівану новину.

— Ах! Ви подумайте! Ви подумайте! Ах! — вигукувала Вірочка Вивірчук і обмахувалася своїм пухнастим хвостиком, наче їй від переживань нічим було дихати.

— З годинника витягти коліщатко! Це ж додуматися треба! — сплескувала лапками Раїска Мняу.

— Свинство! — кривила п'ятачок Хрюша Кабанюк.

— Бе-бе-безумовно! — кивала Зіна Бебешко.

А Вовчик Вовченко раптом глянув на Васю Кицина, що стояв, як завжди, осторонь від усіх, приставив лапу до рота і зловісно проказав:

— Це Кицин! Васька! Його робота! Я вас запевняю!

— Абсолютно! — блиснув очима Рудик Лисовенко.

— Та ви що?! — замахали на них лапками дівчатка.

— А було в нас таке до його появи? Було? — вицирився Вовчик.

— Абсолютно! — знову блиснув очима Рудик.

— І все-таки о-бе-бережно з висновками! — сказала Зіна Бебешко.

— Для таких звинувачень треба мати серйозні докази, — сказала Раїска Мняу.

— Так-так! — підхопили в один голос Кося Вухань і Колько Колючка.

— Ну, значить, це або Вірочка Вивірчук, або Раїска Мняу, або Михайлик Ведмеденко, — сказав Вовчик.

— Що? Що? Що? — вражено пороззявляли роти і Вірочка, і Раїска, і Михайлик.

— Бо для того, щоб викрасти коліщатко, треба було забратися на дуба, треба добре лазити по деревах, — сказав Вовчик Вовченко.

— От вам і «що»! — задоволено прохихикав Рудик Лисовенко (він дуже любив, коли комусь було непереливки).

— А хто в нас уміє добре лазити по деревах? Ні вовки, ні лисиці, ні зайчики, ні їжачки, ні кози, ні лосі, ні дикі свині — не вміють. Навіть борсук Боря Сук по гладенькому прямовисному стовбуру так високо не залізе, — сказав Вовчик.

— Не залізу, — поспішив погодитись Боря Сук.

— А білочки, рисі й ведмеді — запросто! Отже... — ехидно всміхнувся Вовчик.

— Отже... — підхихикнув Рудик.

— Я... не брала коліщатка, — сказала Вірочка, і на очах в неї блиснули сльози, — чесне слово!

— І я не брала! — зціпила зуби Раїска.

— І я! — буркнув Михайлик.

— Значить, лишається Васька Кицин! — торжествував Вовчик. — Як я й казав.

— Абсолютно! — підхопив Рудик. — Як ми й казали! Бачите, мовчить і очі ховає.

Всі подивилися на новачка. Він справді часто-часто моргав і ховав очі. Він боявся розплакатися. Справді, коли тебе всі підозрюють, а ти не знаєш, як виправдатися, — що маєш робити? Тільки моргати й ховати очі.

Косі Вуханю й Колькові Колючці стало дуже жаль Васю Кицина.

Вони були певні, що він не брав коліщатка. Але як доведеш?

— Ти ж не брав, правда? — з надією спитав у новачка Кося.

— Не брав, — тихо сказав Вася.

— От бачите! — вигукнув Колько.

— Усі злодії на допитах кажуть, що вони нічого не брали, — сказав Вовчик.

— Точно! — підхопив Рудик, наче він бував на допитах.

— От не тре-бе-ба, не тре-бе-ба звинувачувати, коли нема точних доказів, — вигукнула Зіна Бебешко.

— Правильно! От прийде Бровко Барбосович, ви ж чули, він у міліції працював, — усе стане відомо, — сказав Колько Колючка.

— А зараз давайте у щось пограємось! — запропонував Кося Вухань, щоб якимось припинити ці розмови.

— Давайте! — підтримав друга Колько Колючка.

— У війну! У війну! — закричав Вовчик Вовченко.

— У війну-війноньку! — заспівав Рудик Лисовенко.

Вовчик і Рудик визнавали тільки одну гру — у війну. Причому щоразу вони були «наші», а всі інші — «вороги». А перемагають, як ви знаєте, завжди тільки «наші». Отже, гра кожного разу мала закінчуватися перемогою Вовчика й Рудика. Тому хлопчики не любили гратися з ними у війну. Але й відмовитися було ніяк. Все-таки хлопчики — то хлопчики. Хто відмовляється, той боягуз. От і зараз Вовчик і Рудик закричали:

— Ми — «наші»! Ви — «вороги»!

Схопили у лапи по замашній гілляці і, наставивши їх, як автомати, затрататакали на весь ліс:

— Тра-та-та-та! Падай — ти вбитий!

— Ду-ду-ду! Мої кулі пробили тебе наскрізь. Падай!

Ще кілька хвилин — і всі «вороги» були б знищені, Вовчик і Рудик святкували б перемогу.

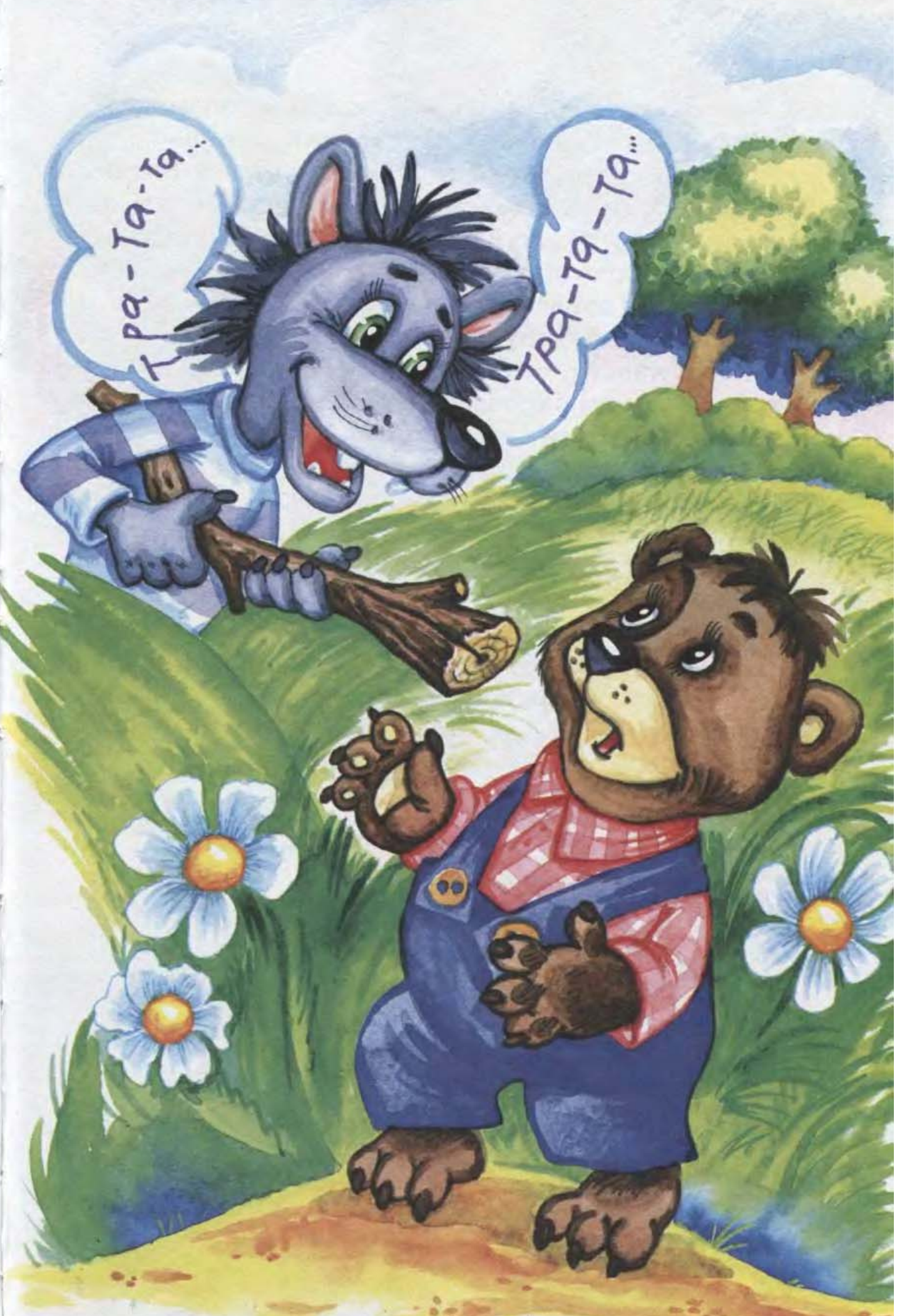
Але Михайлик Ведмеденко раптом закричав:

— Ні! Ні! Так нецікаво! Давайте хтось буде ховатися, а хтось — шукати. Наче десант. А вже тоді стріляти.

— Правильно! Правильно! — закричали Кося Вухань і Колько Колючка.

Дівчатка, як завжди, у війну не грали, вони зібралися собі окремо і грали у мирні «дочки-матері».

— Ну, гаразд! — змушені були погодитися Вовчик і Рудик. — Тоді ми сховаємося, ми будемо «наш» десант, а ви, «вороги», шукайте. Затуляйте очі і рахуйте до ста. А тоді йдіть шукати. Тільки не підглядайте!

Всі затулили очі лапами й почали хором рахувати, а Вовчик і Рудик дременули у ліс.

— ...дев'яносто сім, дев'яносто вісім, дев'яносто дев'ять, сто! — всі одночасно розтулили очі. Ніхто не підглядав. Вони були чесні хлопці.

— Значить, так, — сказав Михайлик Ведмеденко (він завжди був командиром «ворогів»). — Розділяємо ліс на п'ять секторів і прочісуємо. Як тільки знаходимо їх, подаємо сигнал. Отак — і-і-і-і! — Михайлик пронизливо заверещав. — Верещати вмєш? — спитав він у новачка.

— Вмію, — сказав той і заверещав так пронизливо, що дівчатка аж поприсідали.

— Правильно! — сказав Михайлик. — Верещати вмєш. Ну, побігли!

i-i-i-i...

І всі розбіглися в різні боки. Кожен у свій сектор. Дуже довго на галявину не прибігав ніхто. Дівчатка вже почали хвилюватися.

Аж ось прискакав захеканий Кося Вухань. Він, звичайно, бігав швидше від усіх.

— Не чули? Не верещав ніхто?

— Не чули, — сказали дівчатка.

Другий прибіг Михайлик Ведмеденко.

— Ну що?

— Нічого! — розвів лапами Кося. — Не знайшов.

— І я.

Тут придріботіли майже одночасно Боря Сук і Колько Колючка.

— Глухо! У нас — глухо! Нема! — сказали вони.

Почали чекати Васю Кицина.

Чекали-чекали, а його нема.

Вже й сонечко на обід повернуло.

Дівчатка вже нагналися, попрощалися й розбіглися по домівках. А Васі нема й нема. Ні Васі, ні Вовчика з Рудиком.

І не верещить ніхто. Тихо в лісі. Що таке?

— Я вже їсти хочу, — сказав Боря Сук. — У нас сьогодні на обід борщ і каша.

— А у нас галушки з медом, — зітхнув Михайлик Ведмеденко.

Кося з Кольком перезирнулися і промовчали. Дома їх теж чекав смачний обід, і їсти дуже хотілося. Але не кидати ж гру, не дочекавшись всіх. Так чесні звірі не роблять.

— Хлопці! Ми вже не граємо! — загукав Михайлик Ведмеденко.

— Хлопці! Ми йдемо додому! — загукав Боря Сук.

— Хлопці! Васю! Вовчику! Рудику! Де ви?! — разом почали гукати Кося і Колько.

Та ніхто у лісі не озвався.

Довго вони гукали, довго чекали. Нарешті Михайлик сказав:

— Може, вони вже давно дома, а ми чекаємо.

— Напевне, — погодився Боря Сук. — Ви що — не знаєте їх, Вовченка й Лисовенка? Вони ж ніколи ні на кого не зважають.

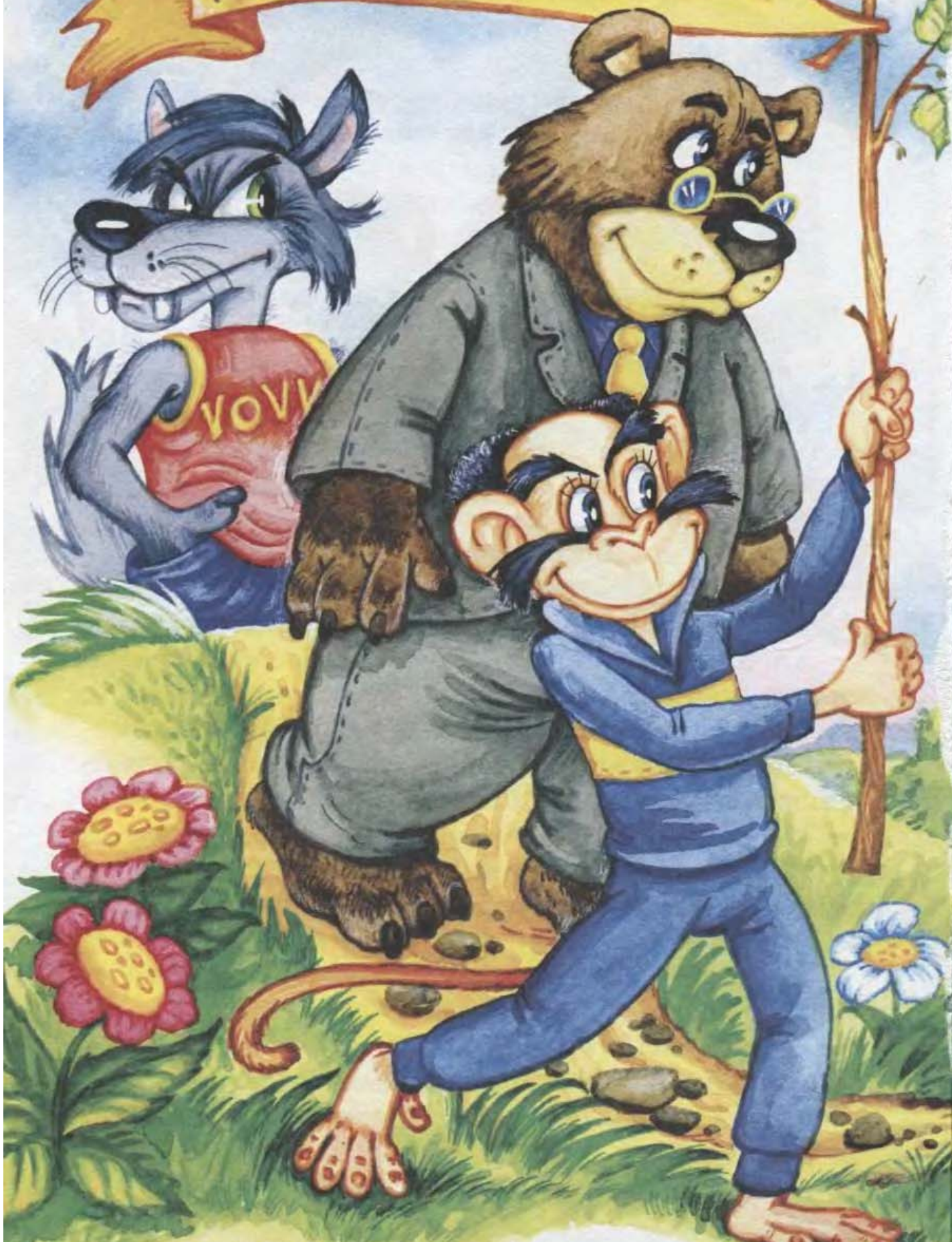
— А Вася? — спитали Кося і Колько. — Він же не такий.

— А Васі, мабуть, незручно було повертатися, не знайшовши їх. От він і гайнув теж додому.

Почекали хлопці ще трохи, погукали і розійшлися.

ДЕЛЕГАЦІЯ У СЕЛЮ

РОЗДІЛ IV

Зустріч з Бровком Барбосовичем.
Частування. На місці злочину.
Бровко Барбосович замислюється.
«Шакалом Бацилою і не пахне!»

А тим часом делегація від школи і громадськості лісу чимчикувала у село. Очолював делегацію директор Бурмило Михайлович Ведмідь. Членами були вчитель фізкультури Макак Макакович та батько Вовченка Вовк Вовкович.

Сірко Барбосович працював сторожем на колгоспній птахофермі. У лісі його всі добре знали. Особливо Лисавета Патрикіївна, яка до того, як перейти на викладацьку роботу, працювала звичайною лисицею.

Бровко Барбосович, який давно, ще у дитинстві, переїхав до міста, раз на рік обов'язково приїздив погостювати у рідне село. І серце його сповнювалося невимовного щему, коли він бачив вигін, свинарник, калюжу біля нього, леваду, по якій гордовито походжали качки й гуси, глибокі грузькі колії на дорозі, вибиті машинами й тракторами... Одне слово — рідні місця, де він бігав колись маленьким щеням, безтурботно задерши хвоста. Він дивився на все це, зітхав і розчулено чухав задньою ногою за вухом. Неповторне босоноге дитинство!.. Гай-гай, яке воно далеке та давнє! Скільки води відтоді сплигло! І юнацтво у міліцейській спецшколі, і небезпечна відповідальна робота службового собаки у карному розшуку, і от уже кілька років він артист — один з головних виконавців номера «собачий цирк», куди, побачивши його розум і кмітливість, забрав Бровка Барбосовича знаменитий дресирувальник Степан Ковбасюк.

Милі серцю спогади роїлися у голові Бровка Барбосовича, коли він лежав серед двору на осонні, раз у раз клацаючи зубами, щоб одігнати набридливу муху, яка по дурості своїй не розуміла, що він заслужений артист, і сідала йому на носа, думаючи, що це ніс звичайнісінького сільського кунделя.

І раптом почулося радісне:

— Друже! Дорогий!

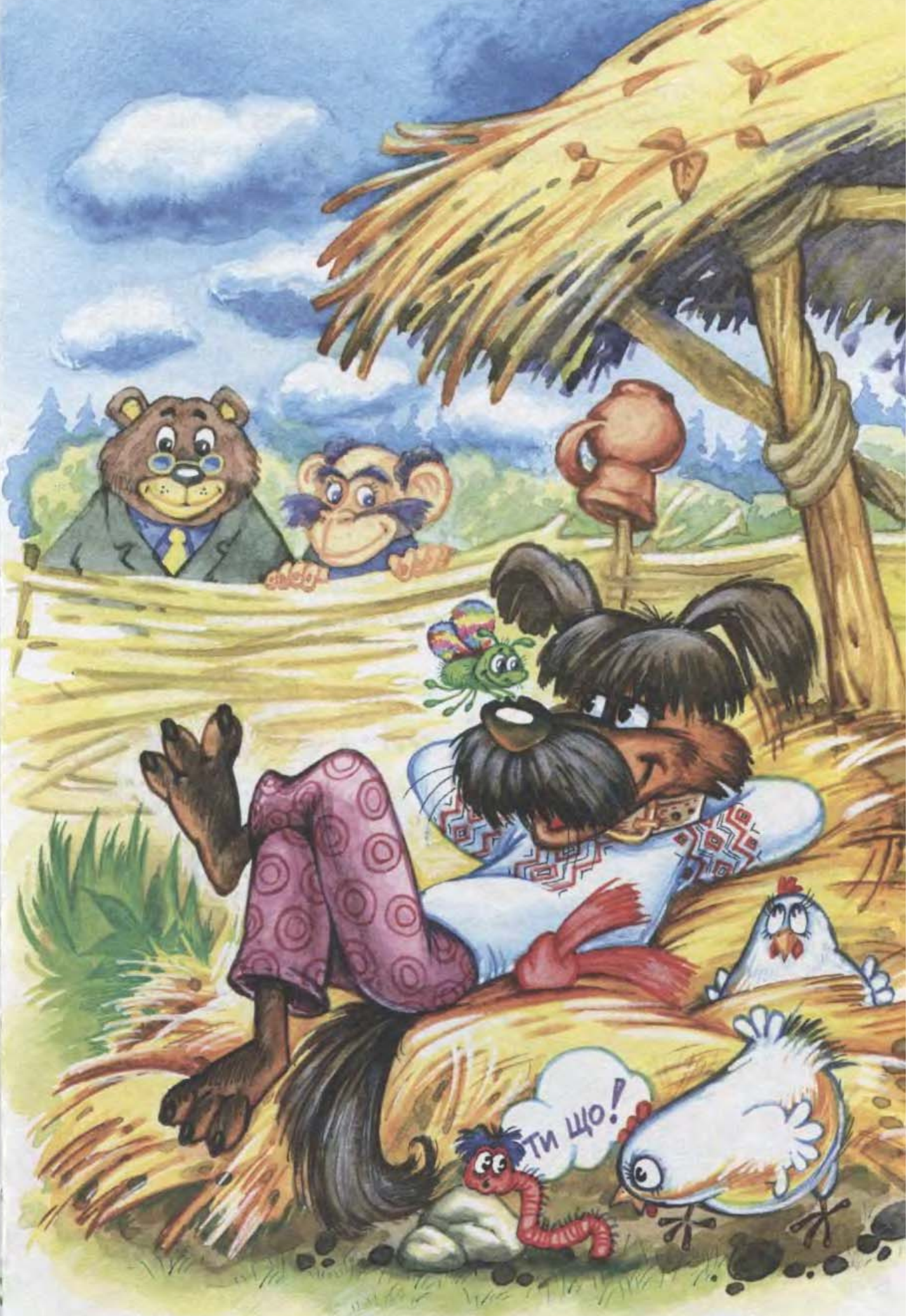
На подвір'я зайшла делегація.

Макак Макакович кинувся до Бровка Барбосовича. Друзі обнялися й тричі поцілувалися.

Макак Макакович представив Бурмила Михайловича та Вовка Вовковича.

Бровко Барбосович привітно заметляв хвостом, хоча від самого погляду на далекого родича шерсть

на його зашийку мимохіть піднялася сторч. Між вовками й собаками, як відомо, давно ніжності немає.

Бурмило Михайлович, не відкладаючи, розповів про суть справи, тобто про те, що їх сюди привело.

— Та-ак! Бровко Барбосович почухав ногою за вухом. — Коліщатко, кажете?.. З годинника?.. А годинник високо на дубі? Та-ак! Що ж... Тут гадати нічого: треба йти на місце злочину. Спершу оглянути, обнюхати, а потім уже будувати версію... Але спочатку треба пообідати. Пождіть, я зараз зберу на стіл. Брат на роботі.

— Та що ви, що ви! Ми не голодні! — замахав лапами Бурмило Михайлович.

— Ну де ви бачили, щоб у нас гостей не погодували? Це вже даруйте! Такий звичай! — І Бровко Барбосович почав збирати на стіл.

Частування було щедре, як і годиться.

За тим частуванням не помітили, коли й сонце скотилося на вечірній пруг.

Бурмило Михайлович уже кілька разів поривався встати з-за столу, але Бровко Барбосович, як гостинний господар, стримував:

— Та посидьте ще! Оцього ще покуштуйте і цього! Он ви того ще не пробували, їжте, звірі дорогі!

А Вовк Вовкович, розімлілий від частування, ляскав Бурмила Михайловича лапою по плечу:

— Та стривай, директоре! Не жени картину! Почекає твоє коліщатко. Ніде не дінеться. Раз такий спеціаліст узявся за діло — нема питань! Усе буде о'кей!

Нарешті Бровко Барбосович вирішив, що час вирушати.

— Стривайте, я тільки брата попереджу. Бо хвилюватиметься, де я дівся.

Поки Бровко Барбосович бігав на ферму, поки виїшли, вже й звечоріло.

Коли вони дісталися нарешті до Великої Галявини, зовсім смеркло.

Їх з нетерпінням чекали вчителі. Бурмило Михайлович познайомив учителів з Бровком Барбосовичем, який усім по черзі чемно потиснув лапи і сказав:

— Дуже приємно!

І всі вчителі теж чемно сказали:

— Дуже приємно!

Потім Бурмило Михайлович зітхнув:

— Жаль тільки... Темнуватو вже...

— Нічого, — заспокоїв його Бровко Барбосович. — Темнота — не біда. Мені доводилося і в суцільній темряві працювати. Головне для мене — запахи. Ніс.

Бровко Барбосович обнюхав місце злочину, тобто галявину навколо дуба і сам дуб. Кілька разів обнюхав і сказав:

— Гм!..

Потім почував лапою за вухом:

— Ніяких сторонніх злочинних запахів не чую. Треба було б годинник обнюхати. Та він височенько, не дострибну... І по стовбуру, боюсь, не видряпаюсь.

— Що ви, що ви, не турбуйтеся. Це ми влаштуємо, — сказав директор і обернувся до Мамонта Африкановича: — Допоможіть, будь ласка, колего!

— Завжди — будь ласка! — мовив учитель лісової історії, обережненько взяв хоботом Бровка Барбосовича, підняв і підніс до годинника.

Бровко Барбосович обнюхав годинник і сказав:

— Гм... Чую сильний пташиний запах. Зозулячий.

— Правильно! — сказав знизу Бурмило Михайлович. — Це запах нашої технічки тітоньки Зозулі. Вона обслуговує годинник.

— Чую наче ще якийсь пташиний запах, але невиразний. Усе забиває запах Зозулі. Опускайте! — І коли Мамонт Африканович поставив Бровка Барбосовича на землю, той обтрусився і задумливо мовив: — Випадок непростий. Прямо скажу — складний випадок. Вперше у моїй практиці не можу сказати нічого певного.

— А може, то все-таки шакал Бацила повернувся до нашого лісу? — спитав Бегемот Гіпопотамович.

— Ні! — категорично заперечив Бровка Барбосович. — Шакалом Бацилою у вашому лісі й не пахне! Когокого, а шакала Бацилу я б за десять кілометрів почув.

У цю мить із сусіднього з дубом дерева знявся птах і кудись полетів. У темряві не видно було, що за птах і куди полетів. Та ніхто на це особливої уваги не звернув. Хіба мало в лісі птахів?

— Думаю, мені треба буде затриматися, — сказав Бровко Барбосович. — Уночі подумаю, поміркую, завтра допитаю всіх можливих свідків, а тоді вже будуватиму остаточну версію.

Усі розуміли, що Бровко Барбосович почуває себе незручно. Його запросили, сподівалися на допомогу, а він поки що допомогти не може.

— Так-так, звичайно, — вигукнув Макак Макакович. — Переночуєш у мене. А вранці продовжимо слідство.

Макак Макакович теж почував себе трохи незручно. То був його друг, він запропонував звернутися до Бровка Барбосовича.

— Але спершу повечеряємо, — сказав Бурмило Михайлович. — Прошу всіх до мене!

І широким жестом запросив присутніх до свого двоповерхового барлогу, де його дружина Михайлина Вуйківна застала довжелезний стіл різноманітними смачними наїдками.

— Треба тільки на ніч обгородити дуб і поставити застережні таблички, — сказав Бровко Барбосович. — Щоб ніхто нічого не затоптував і не залапував. Так завжди робиться. То називається «опечатування місця злочину».

Зробили, як сказав Бровко Барбосович, і вже тоді пішли до Бурмила Михайловича.

РОЗДІЛ V

ДИВОВИЖА. «А де це ви вчора зникли?»

«Гм!..» — каже Бровка Барбосович.

Речовий доказ

Наступного ранку всіх мешканців лісу чекало те, на що вони зовсім не сподівалися.

Коли всі попркидалися і прийшли на Велику Галявину, то побачили, що годинник на дубі... цокає, іде. Маятник весело гойдався, а хвилинна стрілка поволі рухалася до цифри дванадцять. Наче годинник і не стояв ніколи.

— О! — вражено вигукував кожен, хто з'являвся на галявині.

Скоро під дубом зібралися всі — і вчителі, і учні. Не було лише Макака Макаковича і Бровка Барбосовича. Друзі, мабуть, пробалакали всю ніч до самісінького ранку і тому трохи затрималися.

Як ви пам'ятаєте, місце злочину було «опечатане», тобто дуб обгородили наспіх зробленим тинном з гілок і всюди поставили таблички з написом: «Вхід суворо заборонено!»

Тому учні і вчителі юрмилися біля загорожі, не наважуючись підійти ближче, а тітонька Зозуля перелітала з дерева на дерево, теж боячись наближатися до дуба.

ВХІД СУВОРО
ЗАБОРОНЕНО!

— Дивовижа! — раз у раз повторював Бурмило Михайлович і розводив лапами. — Дивовижа!

— Скре-ке-ке! Скре-ке-ке! Що тут сталося? Що таке? — почулося з кривої берези, що росла неподалік од дуба. На березі сиділа, дригаючи для рівноваги довгим хвостом, сорока Скрекекулія, відома на весь ліс базіка і плетуха.

Тітонька Зозуля підлетіла до неї і почала розповідати.

Скрекекулія тільки крилами сплескувала:

— Ах-ах-ах! Який жах! Диво-дивина! От тобі й на!

Колько Колючка, Кося Вухань, Боря Сук і Михайлик Ведмеденко з подивом поглядали не лише на годинник, а й на Вовчика Вовченка, Рудика Лисовенка та Васю Кицина, які прибігли до школи і поводитися так, наче й не пропадали вчора нікуди.

Нарешті Колько Колючка не витримав і спитав:

— Алло! А де це ви вчора зникли? Хіба так грають?

Вовчик Вовченко й Рудик Лисовенко чогось знітилися, почервоніли й спершу навіть не відповідали нічого. Потім глянули скося на Васю Кицина і, побачивши, що той теж мовчить, буркнули по черзі — спершу Вовчик, потім Рудик:

— А... а... ми додому пішли...

— Пізно вже було... і взагалі...

Хлопці до Васи Кицина:

— А ти?

Вася блимнув на Вовчика й Рудика, закліпав і нявкнув:

— І... і я...

Усі троє поводитися явно підозріло, навіть таємничо. Але, оскільки через диво

з годинником обстановка й так була напружена, з'ясовувати ту таємницю не стали.

До речі, саме у цю мить на Великій Галявині з'явилися нарешті Бровко Барбосович та Макак Макакович.

— Гав! — здивовано сказав Бровко Барбосович і сів на траву.

А Макак Макакович тільки мовчки роззявив рота.

— Дивовижа! — вкотре вже повторив Бурмило Михайлович. — Ми прийшли, а він іде! Дивовижа!

Бровко Барбосович пильно оглянув присутніх. І раптом погляд його спинився на Васі.

— Гм!.. — сказав Бровко Барбосович, підняв ліве вухо сторч і запитально подивився на Бурмила Михайловича. — Хто це?

— Наш новачок, — пояснив директор, — Вася Кицин. Синочок дикої очеретяної кицьки Мури.

— Гм!.. — знову сказав Бровко Барбосович, опустив ліве і підняв сторч праве вухо.

— А що таке? — поцікавився директор.

— Нічого-нічого, — загадково сказав Бровко Барбосович.

Усі презирнулися.

Очі Вовчика й Рудика спалахнули, як свічечки. Вовчик і Рудик не промовили жодного звуку, але вираз їхніх мордяк був красномовніший за будь-які слова: «А що ми говорили?! Що?!»

Вася Кицин аж присів від такої кількості зацікавлених поглядів.

— До речі! Рівно пів на дев'яту! Чи не час починати уроки? — Бровко Барбосович звів очі на Бурмила Михайловича.

— Так-так! — схаменувся Бурмило Михайлович. — Тітонько Зозуле! Давайте сигнал!

Тітонька Зозуля метнулася до дуба, але Бровко Барбосович вигукнув:

— Тільки до годинника — не підлітать!

Тітонька затріпотіла у повітрі крилами, різко загальмувавши, і просто-таки впала на траву. І вже знизу закувала на урок.

Учні неохоче попленталися до класу. Вони розуміли, що зараз почнеться найцікавіше — розслідування. І вони не помилились.

Тільки-но учні з Лисаветою Патрикіївною пішли у клас, Бровко Барбосович наказав:

— Усім одійти від дуба!.. До годинника ніхто не наближався?

— Ніхто! — за всіх відповів директор.

Та-ак! Бровко Барбосович зайшов за загорожу і почав обнюхувати «місце злочину». Кілька разів оббіг навколо дуба, обнюхав стовбур. Повторив:

— Та-ак!

Сів, почухав ногою за вухом і сказав:

— Із землі спроб проникнути до годинника не було. Треба обстежити сам годинник. Мамонте Африкановичу! — звернувся директор до вчителя лісової історії.

— Завжди — будь ласка! — сказав той, переступив через загорожу, взяв хоботом «слідчого» і підніс до годинника.

Бровко Барбосович одхилив дверцята і встромив носа всередину.

— О! Чую! Чую! Тут недавно була сорока!

Всі разом повернулися й подивилися на Скрекекулю, що дригала хвостом на кривій березі.

— Що таке?! Скреке-ке! Скреке-ке! Скреке-ке! Що таке?! — сполошилася Скрекекулія. — Яка сорока?! Яка сорока?!

— Звичайнісінька. Білобока! — спокійно мовив «слідчий». — От ще й пір'ячко з неї! Речовий доказ!

І Бровко Барбосович показав усім маленьке сороче пір'ячко.

Скрекекулія раптом змахнула крилами, знялася й, ні слова не сказавши, полетіла геть.

РОЗДІЛ VI

«Справа» продовжується. Лист. «Мої кадри!»
Бровко Барбосович щось говорить по секрету
директорові школи. Контрольний диктант

— Хто б подумав! Хто б подумав! — розвів лапами Бурмило Михайлович.

— І нащо їй було красти коліщатко, а потім повертати? — дивувалася Пантера Ягуарівна.

— Ну, сороки взагалі полюбляють тягати до себе в гніздо все, що погано лежить, — зауважила Жирафа Жирафіївна.

— Але ж коліщатко не лежало! Це ж треба було його з годинника вийняти, а потім назад вставити, — сказав Бегемот Гіпопотамович.

— Дивовижа! — повторив директор.

— Але факт незаперечний! — не без гордості, що йому все-таки пощастило встановити істину, сказав Бровко Барбосович. — Опустіть мене, будь ласка, на землю!

— Ах, пробачте, заслухався. — Мамонт Африканович опустив «слідчого» на землю, той обтрусився й почав приймати поздоровлення з успішним закінченням справи. Але передчасно. Виявилось, що справу не закінчено. Раптом залопотіли крила і на галявину сіла сорока Скрекекулія. У дзьобі вона тримала папірець.

— Ах! Звірі добрі! Пробачте, я не винна. От дивіться, якого листа я одержала.

Бровко Барбосович узяв у неї папірець і прочитав уголос:

— «Якщо ти не викрадеш з годинника коліщатко, залишишся без хвоста!.. Ш. Бац.».

— Ви ж розумієте! Ви ж розумієте! — заскрекотіла Скрекекулія. — Я перелякалася. Ну, яка сорока без хвоста? Нема сороки без хвоста. Хвіст для сороки — це все! Я боялася! Я боялася! «Ш. Бац.» — це ж ясно: «Шакал Бацила». Я вирішила, що він повернувся до лісу. Була певна. І хоче, щоб годинник зупинився, бо це йому треба для здійснення злочинних задумів... А вчора, коли Бровко Барбосович сказав, що шакалом Бацилою в лісі не пахне, я здогадалася, що то, мабуть, хтось пожартував... І вставила коліщатко назад. Я ж не знала. Пробачте. Я ж думала... Я не думала...

— Ясно! «Думала... не думала...» Ясно! — Бровко Барбосович покрутив листа у лапі, понюхав. — Гм!.. По запаху, боюсь, встановити буде неможливо. Запах дуже сорочий. Всі інші перебиває.

— Ану дайте, я гляну, — простягнув лапу Бурмило Михайлович. Бровко Барбосович віддав йому листа.

— Ага! — сказав директор. — Аркуш із зошита. І почерк учнівський. Хоч і змінений. Видно, писано лівою лапою. Навмисне. Ай-яй-яй!.. В одному реченні чотири помилки. «Якщо ти не викрадеш з годинника (з одним «н»!) каліщатко, залишишся без фоста». Це вже ненавмисне. Це вже такий рівень грамотності. Мої кадри!.. Ну, що ж, далі слідство вже провадитиму я! Саме зараз мій урок. Отже... Спасибі вам, до-

рогий! Спасибі за допомогу! Сердечно дякуємо! — і він гаряче потиснув Бровкові Барбосовичу лапу.

І всі вчителі по черзі потиснули «слідчому» лапу і подякували.

— Нема за що, дорогі друзі, — скромно схилив голову набік Бровко Барбосович. — Я б у вас ще побув. Дуже ви мені всі подобаетесь. Але... По-перше, брат там уже хвилюється. По-друге, сьогодні останній день моєї відпустки. Треба їхати на роботу у цирк. Хай вам щастить! Будьте здорові!.. Та перед тим, як піти, мушу по секрету поговорити з директором. Ви вже вибачайте, але в нашій справі секрети — річ іноді необхідна.

— Будь ласка! Будь ласка! — загомоніли вчителі, ніби секрети їх абсолютно не цікавили.

Бровко Барбосович одвів Бурмила Михайловича в куці і щось пошепки почав йому говорити.

— Та ви що?! — вигукнув і одразу прикрив лапою рот вражений директор.

Вони ще трохи пошепталися, і Бровко Барбосович приклав пазур до рота:

— Тільки ж поки що — нікому-нікому!

— Нема питань! — гупнув себе лапою в груди Бурмило Михайлович.

Потім Бровко Барбосович на прощання помахав хвостом усім присутнім і разом з Макаком Макаковичем, який пішов проваджати друга, зник за деревами.

Саме закінчився перший урок.

Після перерви Бурмило Михайлович зайшов до класу і сказав:

— А зараз будемо писати диктант.

Усі дуже здивувалися. Бурмило Михайлович ніколи на початку навчального року не влаштовував контрольних.

Але нічого не поробиш.

Усі поклали перед собою чисті аркушики паперу, взяли в лапи кулькові ручки і приготувалися.

— Пишіть! Читаю спершу все речення: «Якщо ти не викрадеш з годинника коліщатко, залишишся без хвоста»... Диктую! «Якщо... ти... не викрадеш...»

Учні спершу вражено презирнулися (що за дивний диктант!), потім схилили голови і, висунувши від старанності язика, почали писати.

Продиктувавши це дивне речення, директор сказав, що диктант закінчено, і почав збирати аркушики.

Тут же, сидячи за столом, він перевірів диктант. Після чого підвівся й спитав:

— А чи ніхто з вас не хоче нічого сказати?

Всі знову здивовано презирнулися. Ніхто нічого сказати не хотів.

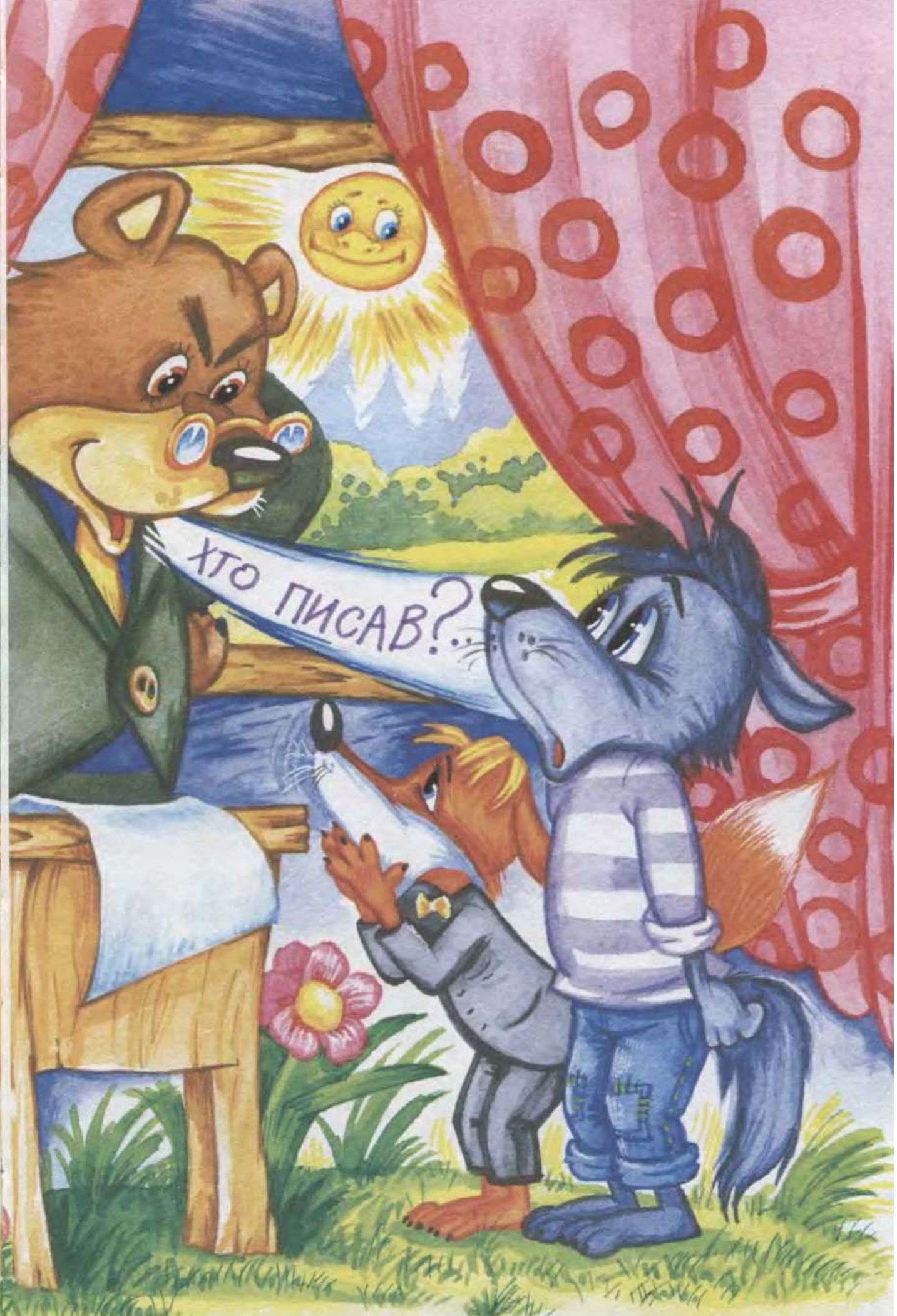
— Ну що ж! Тоді скажу я! — спохмурнів Бурмило Михайлович. — Я продиктував вам листа, якого хтось із вас написав сороці Скрекекулії. Писано лист лівою лапою, щоб не можна було встановити, хто писав. Але злочинця підвела грамотність. Він зробив у цьому єдиному реченні аж чотири помилки. Він написав: «Якщо ти не викрадеш з годинника (через одне «н») каліщатко (через «а»), залишишся (замість «ш» — «с») без фоста (через «ф»). Зараз, пишучи диктант, аж двоє учнів зробили ті ж самі помилки. Вони сидять поруч. Це Вовченко й Лисовенко. Встаньте!

Вовчик і Рудик затремтіли й підвелися з-за парти.

— Скажіть нам, для чого ви це зробили? — суворо спитав Бурмило Михайлович.

ХТО ПИСАВ?

— Ми... ми... ми... хотіли... Ми... не хотіли... Ми... більше-е не-е бу-удемо-о!.. — І Вовчик та Рудик разом заревли вголос, розмазуючи сльози.

— Все ясно! — сказав директор. — Ви хотіли зірвати уроки. Ви ледарі й неуки. Ви не хочете вчитися. Ви хочете тільки гуляти. Але бачите, як неуцтво, безграмотність можуть підвести. Як граматичні помилки можуть навіть стати доказом у кримінальній справі. Сідайте! І один, і другий одержують одразу по дві одиниці. Одна — за мову. Друга — за поведінку! І хай ганьба на всю школу буде вам уроком!

РОЗДІЛ VII,
у якому секрет Васи Кицина нарешті
розкривається

А через три дні у лісі пішла чутка, що до них їде знаменитий артист цирку дресирований лев Левко Львович Левченко.

Усіх ця чутка дуже схвилювала. Що не кажіть, а все-таки цар звірів. І хоч зараз царів нема, демократія, але все-таки... Лев — це лев! Та ще й знаменитий артист.

— О! Левко Львович — це сила! — в захопленні говорив Макак Макакович і показував: — Грива — во!.. Хвіст — во!.. З китицею! А як пацу роззявить, вірите, навіть у мене коліна підгиналися. Як той дресирувальник товариш Громовенко свою голову йому у рота клав, сам не розумію.

— А чого, чого він їде? — допитувались Пантера Ягуарівна, Жирафа Жирафіївна і Лисавета Патрикіївна, підмальовуючи брови та вії.

— Не знаю... Може, просто так, за лісом скупив, а може, й справа яка є... — знизував плечима Макак Макакович.

І тут всі згадали про секретну розмову Бровка Барбосовича з директором школи. Але Бурмило Михайлович на цю тему — ані звуку, ні пари з уст. Секрет є секрет.

Макак Макакович, який, окрім фізкультури, викладав ще й малювання, разом з учнями написав кілька гасел і транспарантів, їх розвісили на галявині перед входом у школу.

«Ласкаво просимо!»

«Привіт дорогому гостю!»

«Слава дорогому Левкові Львовичу — знаменитому артисту!»

Бегемот Гіпопотамович спішно розучував зі школярами нову пісню, слова й музику до якої написав сам.

І учні виводили на різні голоси:

Наш улюблений артист
Має з китицею хвіст,
Дуже гарну гриву має,
В цирку добре виступає,
Бо до цирку має хист
Наш улюблений артист!

Браво! Браво!
Браво! Браво!
Нашому артисту!
Слава! Слава!
Слава! Слава!
Слава його хисту!

Готувалися й чекали три дні.

І от нарешті... На Великій Галявині у супроводі Бровка Барбосовича з'явився Левко Левченко. Здоровницький, гривастий, з китицею на хвості, він справив на всіх величезне враження.

Та не встиг Бурмило Михайлович виголосити дві ночі писану вітальну промову, не встиг шкільний хор ушкварити пісню Бегемота Гіпопотамовича, як сталося непередбачене.

Левко Львович раптом широко розставив лапи і з криком: «Синку! Рідний!» — кинувся... до Васі Кицина. Обхопив його так, що той зовсім сховався у гриві, і... заплакав.

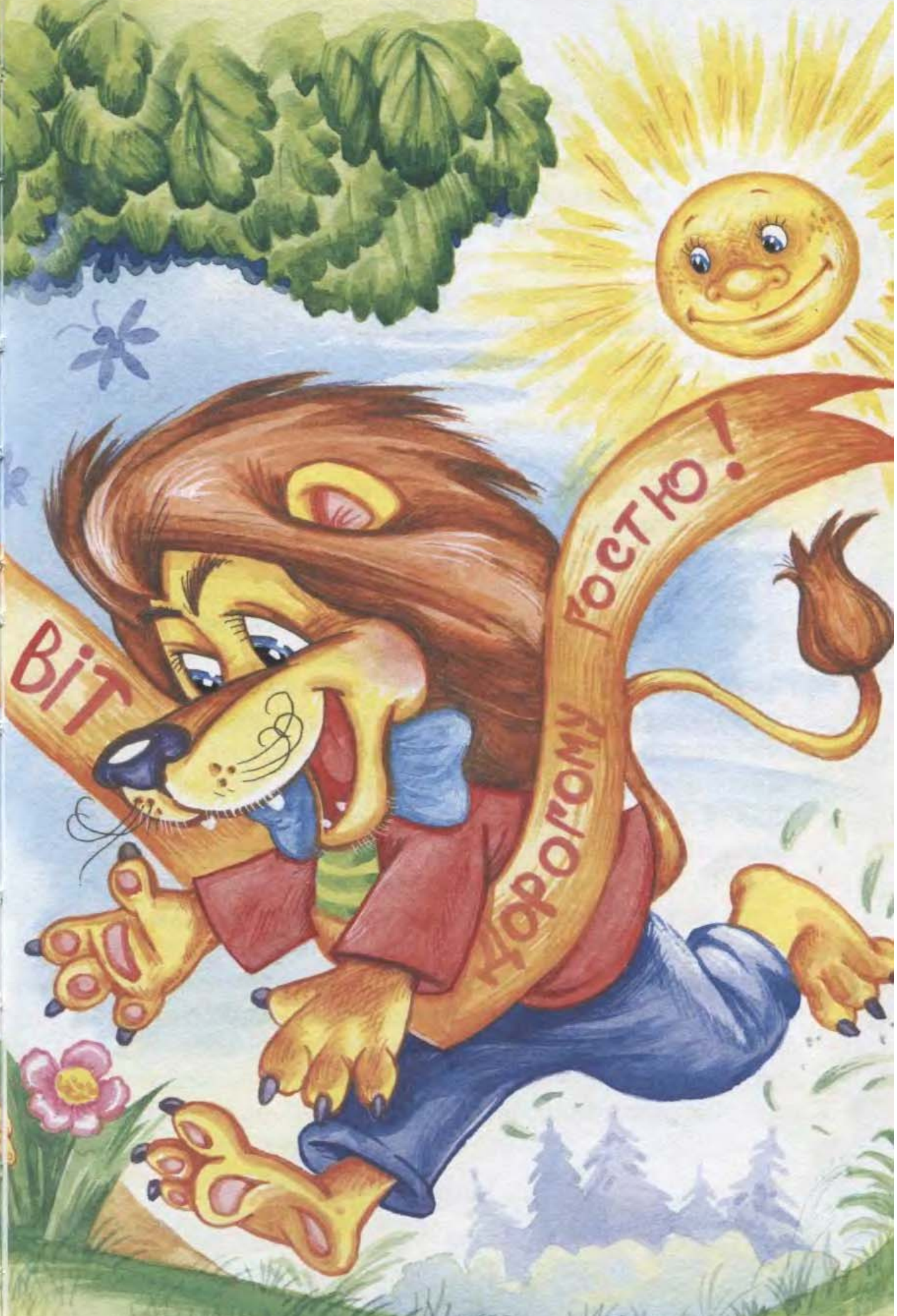
Усі — і вчителі, і учні — розгублено дивилися, як плакав, мов дитина, цар звірів, як рясно струменіли по лев'ячому писку неприховані сльози радості.

Левко Львович, звичайно, не міг говорити. І слово взяв Бровко Барбосович.

Він розповів печальну й трагічну історію про те, як минулої зими на шосе попід лісом через ожеледицю сталася автомобільна катастрофа. Розбився великий автофургон, що перевозив левицю і двох новонароджених левенят з ветеринарної лікарні додому у цирк. Думали, що загинули всі. Але виявилось, що одне левеня залишилося живим, бо впало в глибокий пухкий сніг. Кицька Мура знайшла його, відігріла й укошенячила. Так левеня стало Васею Кициним. Усі були дуже зворушені.

Пантера Ягуарівна, Лисавета Патрикіївна та Жирафа Жирафіївна змахували з нафарбованих очей сльози. Бегемот Гіпопотамович одвертався і часто-часто моргав.

А дівчатка Зіна Бебешко, Соня Лось, Раїска Мняу, Вірочка Вивірчук та Хрюша Кабанюк плакали, не витираючи сліз.

Кося Вухань і Колько Колючка як роззявили роти, так із роззявленими ротами й стояли.

Боря Сук і Михайлик Ведмеденко завмерли мов неживі.

А Вовчик Вовченко та Рудик Лисовенко від подиву гепнулися на землю.

Оце новина!

Вася Кицин, до якого всі ставилися поблажливо і зверхньо, а дехто мало ноги об нього не витирав (Вовчик і Рудик, наприклад!), новачок Вася Кицин, тишко і скромняга, який мухи ніколи не скривдив, виявляється, не котик, а — лев!

Оце так так!

— А... а... а я давно догадався! — раптом сказав Вовчик Вовченко.

— І... і я! — луною одізвався Рудик Лисовенко.

— Мовчіть уже, догадальщики! — скривилася Раїска Мняу.

— Бе-бе-безсовісні! — сказала Зіна Бебешко.

— А я кажу — догадалися! — вигукнув Вовчик.

— Кошеня б нас ніколи не змогло врятувати. А левеня, звичайно, — запросто!

— Заплосто! — повторив Рудик.

— Врятувати?.. А він вас що — врятував? — вигукнули Кося Вухань та Колько Колючка.

— Авжеж! Без нього ми б у тій норі й досі сиділи! — сказав Вовчик.

— У якій норі? Чого ж ви мовчали?

І тоді Вовчик і Рудик розповіли, що з ними трапилося того вечора, як вони грали у війну.

Виявляється, вони вирішили сховатися у старій глибокій норі, де давно вже ніхто не жив. Залізли, а їх там присипало, ще й пень трухлявий вхід завалив. Кричали вони, кричали, вже й надію на порятунок втратили. Це ж який слух треба мати, щоб глухі крики з-під землі почути!.. Але Вася почув.

— Бо він, крім слуху, ще й серце чутливе має, — зауважила Раїска Мняю.

Ніхто не заперечував.

Вася почув і став визволяти хлопців. По допомогі не побіг, бо вони ж могли задихнутися (а що можна було заверещати, як домовлялися, розгубившись, забув). Вася виявив дивовижну наполегливість і відвагу. Сам-один відтяг од входу здоровенний пень і завал розгріб. Вони вже й справді ледь дихали. Ще б трохи і...

— От як скромний хороший хлопець, то так і знай — лев! — сказала Раїска Мняю. — А як базікало, хвалько, торохтій — то обов'язково або вовк, або лисиця.

І ніхто їй не заперечував. Навіть Вовчик і Рудик не наважилися озватися.

На той час Левко Львович уже виплакався, витер китицею хвоста сльози і сказав:

— Яке щастя, що ти, синку, врятував-ся і що потрапив до таких гарних порядних звірів. Спасибі вам, дорогі! — І він низько-низько вклонився на всі чотири боки. — І тобі, друже, красенько дякую! Якби не твоє гостре око і чуйне серце, так би я, може, й не дізнався про долю рідного сина.

І Левко Львович пригорнув до грудей Бровка Барбосовича, та так міцно, що той аж хекнув.

— А головне — мамі Мурі низький доземний уклін! — сказав Левко Львович і знову вклонився так низько, що головою торкнувся трави.

І тільки тепер усі побачили, що за деревом стоїть заплакана кицька Мура. Спершу ніхто й не помітив її.

— Жаль, —
зітхнув раптом
Бурмило Михай-
лович. — Такий зді-
бний учень. Окраса,
можна сказати, школи...
— А чого жаль? — спи-
тав Левко Львович.
— Ну, ви ж його, напев-
не, у місто заберете... —
зітхнув директор.
— Ні! Поки що не забе-
ру, — сказав Левко Льво-
вич. — По-перше, як я
його можу забрати від ма-
тері, яка його врятувала
і, можна сказати, вдруге
дала йому життя... А по-
тім — хіба можна перери-
вати навчання? Тим біль-
ше, коли він, як ви кажете,
вдатний до наук. Це було б
нерозумно. Отже, він зали-
шиться, якщо не заперечує,
у вашій школі, а як закінчить її,
тоді вже будемо вирішувати
разом із мамою Мурою, що
робити далі. Чи поїде він до
міста, в цирк або в зоо-
парк працювати, чи, може,
у лісі залишиться. Буде видно.

— Прекрасно! Чудове рішення! — радісно всміхнувся Бурмило Михайлович.

І всі вчителі, і всі учні радісно засміялися. Бо всі встигли полюбити Васю Кицина, який мав тепер подвійне прізвище Кицин-Левченко.

— Головне — шануй, синку, маму! — сказав Левко Львович.

— А я її шаную і дуже-дуже люблю! — Вася обняв кицьку Муру і ніжно-ніжно її поцілував.

Довелося жіночому родові знову виймати носовички. А сорока Скрекекулія, сидячи на дубі поряд із тітонькою Зозулею, сказала, шморгаючи носом:

— А це, до речі, все через мене. Якби я не вкрала коліщатко, не приїхав би до нас Бровко Барбосович, не побачив би Васю, не сказав би Левкові Львовичу... І був би Вася й досі Кицин, а не Кицин-Левченко. Отаке! Скреке-ке!

— І все-таки який же він гарний! Який же він розумний! Який же він благородний, наш Левко Львович! — не слухаючи її, розчулено зітхнула тітонька Зозуля. — Недарма кажуть на нього — цар звірів! Хоч зараз царів і нема, демократія...

І тут Бегемот Гіпопотамович змахнув диригентською паличкою, і шкільний хор на весь ліс ушкварив пісню:

Наш улюблений артист
Має з китицею хвіст,
Дуже гарну гриву має,
В цирку добре виступає,
Бо до цирку має хист
Наш улюблений артист!
Браво! Браво!
Браво! Браво!
Нашому артисту!
Слава! Слава!
Слава! Слава!
Слава його хисту!

А Левко Львович стояв, обнімаючи однією лапою сина Васю, другою — кицьку Муру, і скромно одмахувався хвостом з китицею:

— Ну, що ви, їй-право! Що ви!..

А потім трусонув гривною, широко роззявив рота і сам заспівав:

Всім вам, друзі,
Всім вам, друзі,
Слава і хвала-а!

Слава і хвала
За ваші діла-а!..

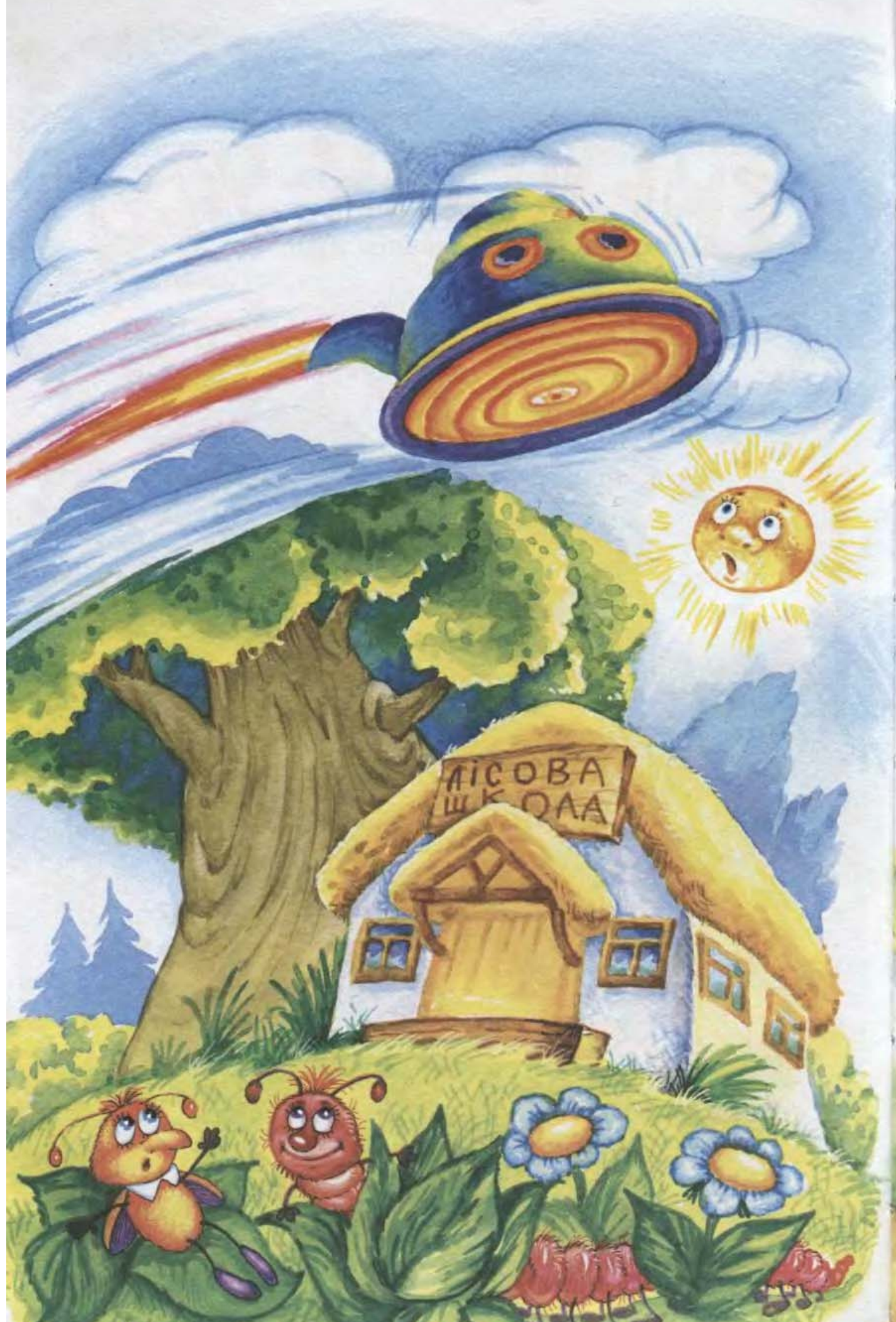
Отакий-то виявився
секрет новачка
Васі Кицина...

ЕНЕЛОЛИК, УФА
І ЖАХОБ'ЯК

РОЗДІЛ І

ЦЛО на уроці математики

Пантера Ягуарівна саме пояснювала новий матеріал — віднімання. Вона стояла біля дошки й писала крейдою умову задачі: «У зайчика було п'ять морквин, дві він з'їв. Скільки лишилося?»

— Віднімання — це я люблю! — потираючи лапи, вищирився Вовчик Вовченко.

— І я! — клацнув зубами Рудик Лисовенко.

— Щось у когось віднімати — це... — Вовчик не доказав, бо у цю мить Раїска Мняу несподівано вереснула:

— Ой! Дивіться! Диві-іться! Летить!

Усі глянули на небо і завмерли, пороззявлявши роти.

Над лісовою школою летіло щось незвичайне.

САЙНИК...
КАРИКА-А-А-А!
ХЛО-О-О!

$5 - 2 = ?$

— НЛО! — вигукнув зайчик Кося Вухань.

— Летюча тарілка! — вигукнув їжачок Колько Колючка.

— Точніше, чайник, а не тарілка! — розважливо мовив Михайлик Ведмеденко.

Справді, НЛО було схоже на чайник — з носиком, кришкою, але без ручки.

Пантера Ягуарівна теж глянула на небо і від розпачу випустила з лапи крейду.

Тим часом «летючий чайник» зробив над Великою Галявиною коло і зник за верховіттям дерев.

— Увага! Увага! Продовжуємо урок! — опам'яталася нарешті Пантера Ягуарівна.

Але звірята були такі збуджені, так галасували, що оволодіти їхньою увагою виявилось просто неможливо.

Урок був зірваний.
А наступного дня...

ТУТ ЗНИК МИХАЙЛИК

ДО
ШКОЛИ

РОЗДІЛ II

Трагічна несподіванка

Наступного дня зранку пішов до школи, але не дійшов, безслідно зник Михайлик Ведмеденко.

Це було наче грім серед ясного неба.

Про прогул чи якусь хлоп'ячу витівку годі було й думати!

Михайлик Ведмеденко був, по-перше, близьким родичем директора лісової школи Бурмила Михайловича Ведмедя, по-друге, зразковим учнем і круглим відмінником. Він ніколи не прогулював уроків, не бешкетував і ніяких витівок не робив.

До речі, було помічено, що того ранку стався невеликий землетрус.

Звичайно, уроки відмінили. Обшукали весь ліс. Запросили Бровка Барбосовича, який, як ви знаєте, служив колись у міліції розшуковим собакою. Але все марно.

— Невже знову Ледарило Дурандас із Павутинії? — заламувала у відчаї лапи Пантера Ягуарівна.

Проте Лісовичок Боровичок, охоронець лісу, який мав з Ледариллом контакти, запевнив, що у Павутинії зараз застій, ніхто нічого не робить і нікого не викрадає.

— Може, шакал Бацила знову об'явився? — висловив припущення вчитель співів Бегемот Гіпопотамович.

Але Бровко Барбосович категорично заперечив і цю версію.

— А може, його забрали інопланетяни?! — раптом вигукнув Кося Вухань.

Усі вражено презирнулися.

— Боже мій! Здається, це правда! — схопилася за голову Пантера Ягуарівна.

Всі схвильовано загули.

Виявляється, «летючий чайник» бачили вчора і вчитель фізкультури Макак Макакович, і вчителька лісової географії Лисавета Патрикіївна, і навіть сам директор Бурмило Михайлович.

— Що ж робити? — розпачливо подивилася на Бровка Барбосовича Пантера Ягуарівна.

Бровко Барбосович розвів лапами:

— Якби я був летючим собакою... А я ж ходячий... Я шукати можу лише на землі. У космосі — безсилий.

Про всяк випадок оголосили загальнолісовий розшук, і телеграфіст Дятленко простукав носом телеграму в усі кінці лісу.

Але на успіх надій було мало.

РОЗДІЛ Ш

«Удвох все-таки легше не пропасти»

А надвечір ліс облетіла ще одна страшна новина. По дорозі зі школи додому безслідно зникли рисеня Раїска Мняу та білченя Вірочка Вивірчук.

І знову пахло смаленим. І знову в той час двигтіла й здригалася земля.

Шукали, аж поки не смеркло. І теж безрезультатно.

Ліс охопила паніка. Навіть завжди спокійний і врівноважений учитель лісової історії Мамонт Африканович скрушно хитав головою і шморгав хоботом:

— От біда з тими учнями! Вічно вони кудись пропадають.

Уночі ніхто не спав. В усіх норах, в усіх дуплах, гніздах, барлогах блимали вогники.

А тільки-но розвіднілось, благословилося, як то кажуть, на світ, звірі знову вирушили шукати зниклих. Правда, лише дорослі, дітей позамикали вдома.

— Сиди й не рипайся! Як пропадеш, я тобі вуха побриваю! — суворо наказав Косі тато Косянтин Косянтинівич Вухань, співробітник Науково-дослідного інституту капусти.

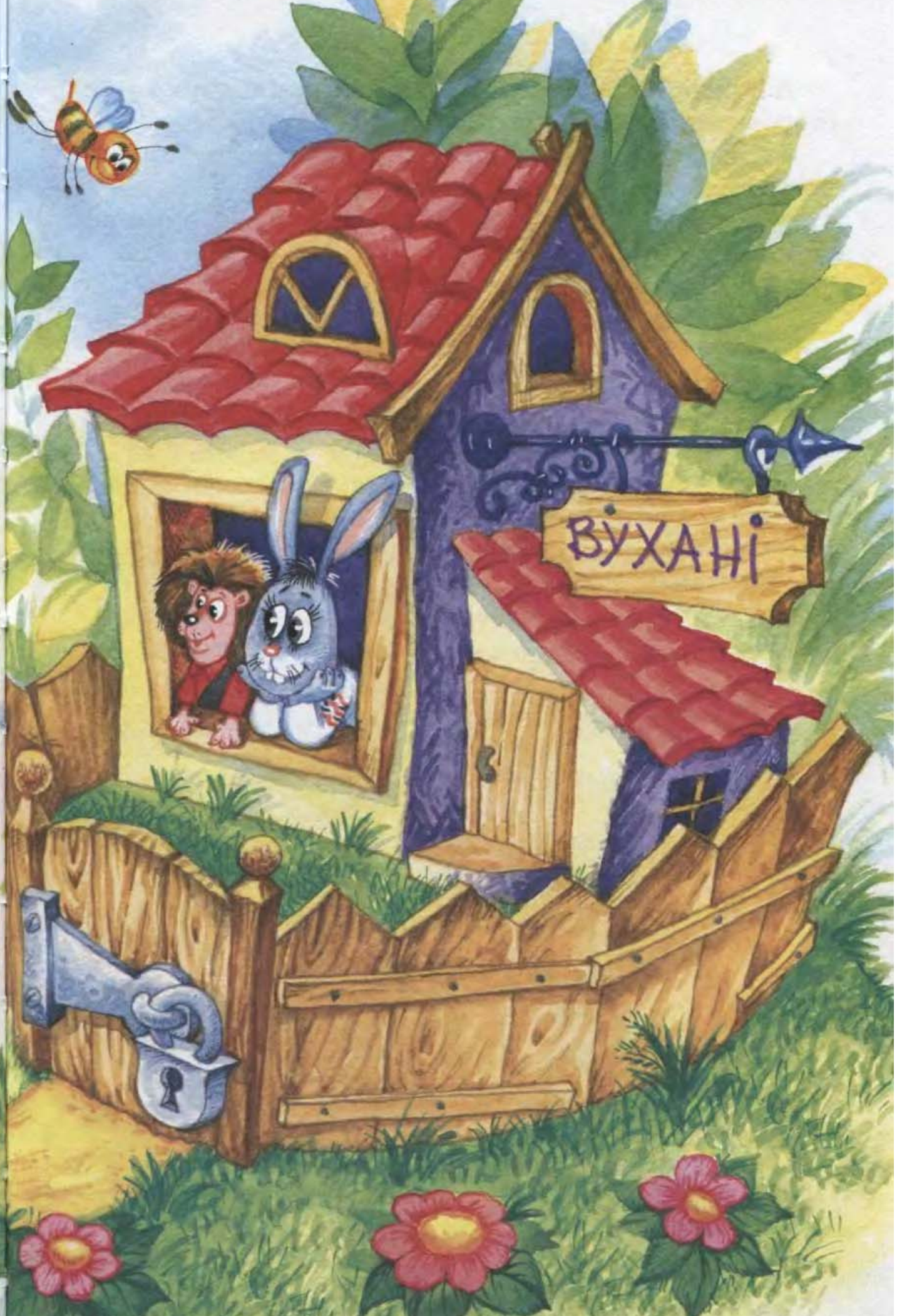
— А я й не збираюся пропадати, — пхикнув Кося. — Тільки хай до мене Колько прийде. Можна? Удвох все-таки легше вберегтися, не пропасти.

Тато Вухань поговорив з татом Колючкою, і Колько притюпав до Косі.

Косянтин Косянтинівич замкнув ворота на великий замок, і вони з мамою і з Кольковими батьками пішли на пошуки.

А Кося й Колько прикинули біля замкнених воріт, сторожко прислухаючись до кожного звуку.

— Ти таки думаєш, що то інопланетяни? — прошепотів Колько.

— А хто ж? — прошепотів Кося. — І смаленим від двигунів пахне, і землетрус...

— А нащо вони забирають?

— Ну, мабуть, хочуть завезти на свою планету. Для вивчення.

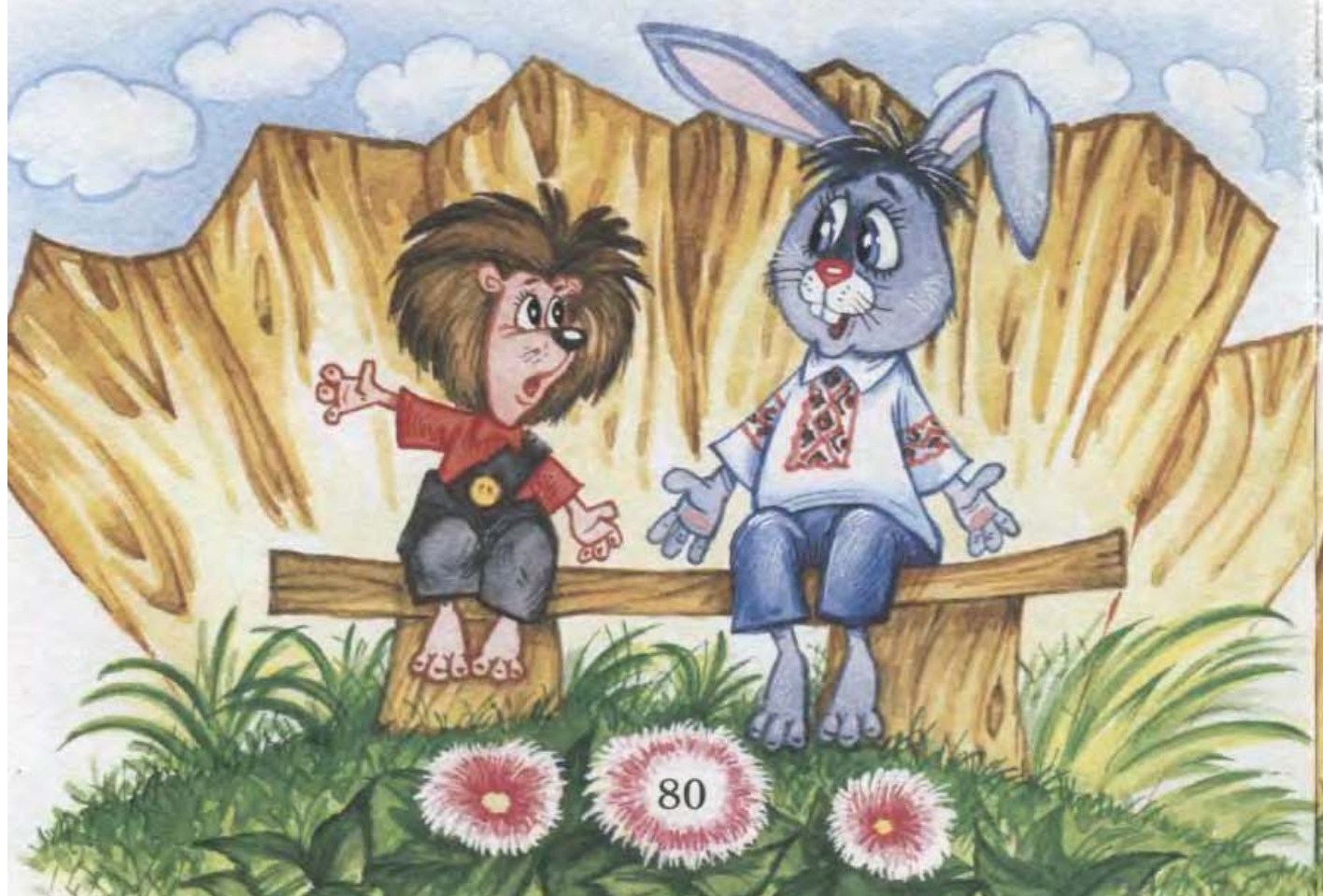
— І не повернуть?

— Хтозна. Інколи повертають у банці і залишають як музейний експонат.

— Жаль, якщо не повернуть, — зітхнув Колько, уявивши собі заспиртованих однокласників.

— Авжеж, — зітхнув Кося.

І раптом...

РОЗДІЛ IV

Енелолік і Уфа

Раптом...

— Ой!

— Ой! — одночасно зойкнули Кося і Колько.

Та й як тут не зойкнеш, коли у двір, легко перескочивши через високий паркан, несподівано застрибнули двоє незнайомців.

Кося й Колько зіщулились і завмерли.

Незнайомці були істотами незвичайними й дивовижними. Схожі на волохатих рудих мавпочок. Але з дуже великими блакитними очима. І головне — лап у них було не чотири, а — шість!

Чужинці з цікавістю позирали на Кося й Колька і мовчали.

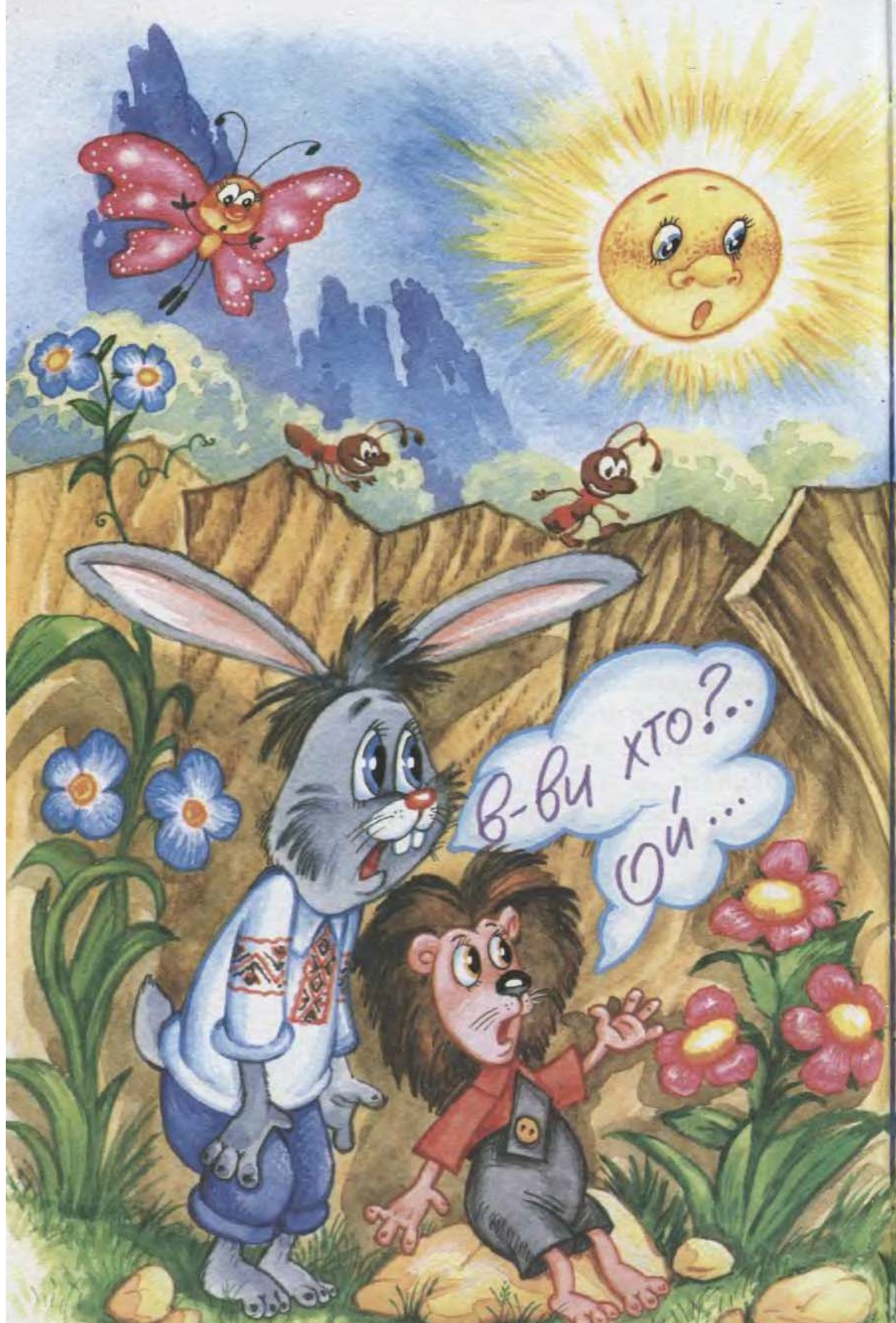
— В-ви хто? — нарешті, затинаючись, спитав Кося.

— І-інопланетяни? — пробелькотів Колько.

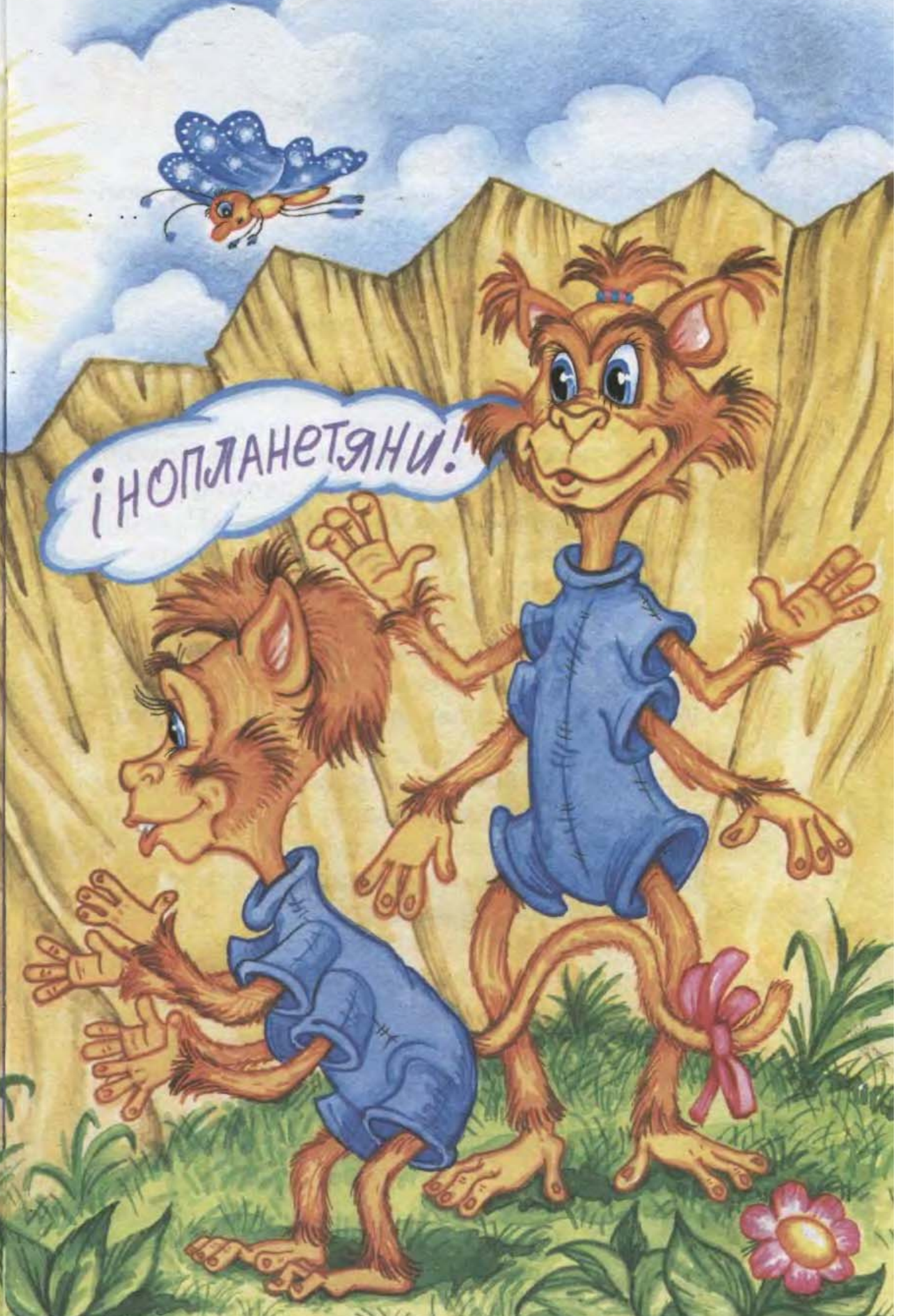
— Інопланетяни, — сказав вищий. Голос у нього був м'який і хриплуватий.

«Ну все! Пропали! Зараз заберуть!» — подумав Кося і похолов.

ІНОПЛАНЕТЯНИ!

ІНОПЛАНЕТА

Те ж саме подумав Колько. І теж похолов.

Але інопланетянські мавпочки ворожих намірів не виявляли.

— Що тут у вас робиться? — спитала вища мавпочка.

— Така паніка в лісі. Сховатися ніде, — додала нижча.

Тепер уже Кося й Колько презирнулися. Ще й питають!

— А ви не знаєте? — в'їдливо перепитав Колько.

— А звідки? — так невинно вирячили вони й без того великі очі, що Кося подумав: «Невже й справді не знають?» — і сказав:

— То це не ви наших однокласників забрали?

— Не ми! Звичайно! — вигукнула нижча.

— Чесне інопланетянське! — вдарила себе в груди одразу чотирма лапами вища.

— А хто ж? — знову презирнулися Кося і Колько.

— Не знаємо! — вони говорили так щиро, що не вірити їм було просто неможливо. Та й були вони дуже симпатичні й зовсім не страшні.

— Ну, тоді давайте знайомитися, — усміхнувся Кося. — Я зайчик Кося Вухань.

— А я — їжачок Колько Колючка.

Чужинці теж усміхнулися.

— Я Енелолик, — сказав вищий.

— А я Уфа, — кивнула нижча (виявляється, то була дівчинка). — Мавпочки ми. Інопланетянські, звичайно.

— Ви прилетіли на «летючому чайнику»? — спитав Кося.

ЛЕТЮЧИЙ ЧАЙНИК

ЛЕТЮЧА

КАСТРУЛЯ

МІСЯЦЬ

ТАРІЛКА

ЛЕТЮЧА

— Ага, — сказав Енелолик.

— А звідки? — спитав Колько. — З якої планети?

— З планети Оранг країни Утанії, — сказала Уфа.

— А де ваш «чайник»? — поцікавився Кося.

— На Місяці, — сказав Енелолик.

Кося й Колько дуже здивувалися.

Енелолик поспішив пояснити:

— Бачите, у нас тут вимушена посадка. Ми трішечки поламалися. Тато й мама висадили нас на Землю. А самі полетіли на Місяць. Ремонтуватися. Щоб ніхто не заважав. Коли відремонтуються, заберуть нас і ми полетимо далі. У нас кругосвітня подорож навколо Всесвіту.

— А як це ви без скафандрів, без нічого? — спитав Колько.

— А нам скафандри ні до чого, — сказала Уфа.

— Ми так влаштовані, що можемо жити на будь-якій планеті. Є чим дихати — дихаємо. Нема чим дихати — не дихаємо, переходимо на автономне, бездихальне існування.

— Ми так не можемо, — зітхнув Кося.

— Нам, як нема чим дихати, — гаплик, — сказав Колько.

— А хто у вас пропав? — поцікавився Енелолик.

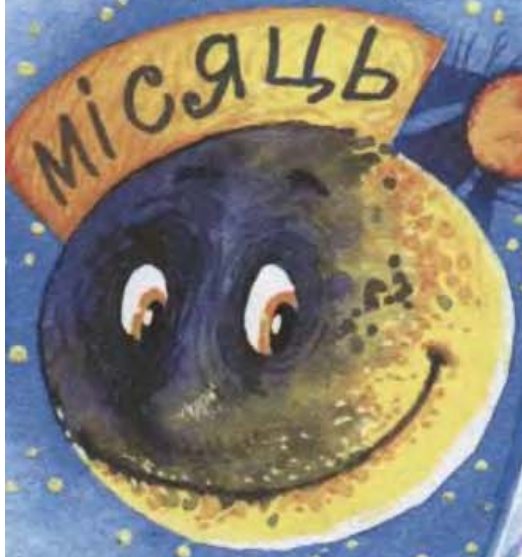
— Спершу відмінник наш Михайлик Ведмеденко.

— Ясно, — сказала Уфа. — А ще хто?

— А потім дівчатка пропали. Двоє.

— Раїска Мняу та Вірочка Вивірчук.

— Раїска — рисеня. Бо-
йова така. Хлопцям спуску
не дає. Дряпається.

— А Вірочка — білченя.
Маленька така. Найменша
в класі. З хвостиком пух-
настим таким.

Уфа подивилася на Ене-
лолика:

— Спробуємо їм допо-
могти?

— Спробуємо, — сказав
Енелолік.

ТЕЛЕПАТИЧНИЙ
ЗВ'ЯЗОК

РОЗДІЛ V

Папаридон Іванович і Мамура Сидорівна.
Розмова з Місяцем

— А як ви спробуєте допомогти? Як? — спитав Кося.

— А ми з батьками порадимося, — сказала Уфа. — Телепатичний зв'язок. Про екстрасенсів чули?

— Аякже! — вигукнув Кося. — Кашпировський. Чумак. Про них і в «Лісовій газеті» писали, і по радіо, по телевізору передавали.

— От-от. Навіть на вашій планеті про них знають. Ну, гаразд. Ви тільки помовчіть трохи. Щоб ми могли зосередитися. Треба поспішати. Бо скоро Місяць сховається за небокраєм і спілкування буде неможливе. — З цими словами Енелолик затулив двома лапами вуха і заплющив очі. Те ж саме зробила Уфа.

Кося й Колько мовчки дивилися на них. Через кілька хвилин Уфа і Енелолик розплющили очі і розтулили вуха.

— Ну от, — сказав Енелолик. — Поговорили. Зараз тато й мама звертатимуться до вас. Подумки. Тата звуть Папаридон Іванович. А маму — Мамура Сидорівна. Тільки треба добре заплющити очі. І затулити вуха.

— А... а для чого нам з ними говорити? — спитав Кося.

— Бо ми ж з Уфою ніколи не бачили ваших однокласників і не можемо передати їхніх зображень, — пояснив Енелолик.

— Ну добре, — зітхнув Кося.

Заплющили очі Кося й Колько, позатуляли вуха. Завмерли. І раптом почули подумки лагідні слова:

— Здрастуйте, Кося й Колько! Вітаємо вас. Раді з вами познайомитися. Уфа та Енелолик передали нам ваші зображення. І ми вас тепер добре уявляємо. Передаємо і свої зображення.

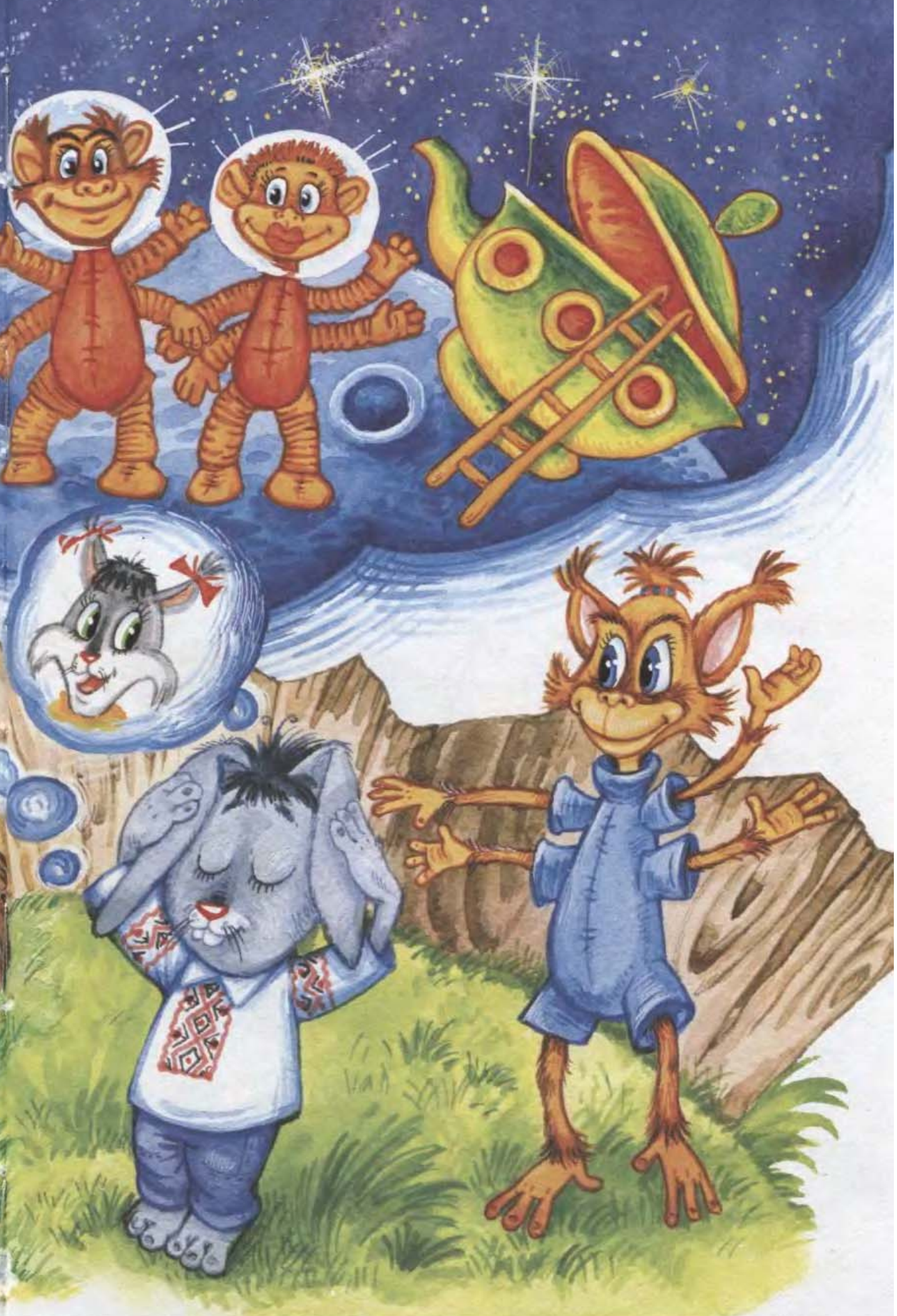
Тут в уяві Косі і Колька виник сріблястий місячний пейзаж, «летючий чайник», а біля нього дві дорослі руді мавпи з шістьома лапами і великими блакитними очима. Вони привітно усміхалися і кивали.

— А тепер, будь ласка, уявіть собі спершу Михайлика Ведмеденка, а тоді по черзі Раїску Мняю і Вірочку Вивірчук, щоб і ми змогли їх побачити.

Кося й Колько так і зробили. Й одразу почули:

— О! О! Бачимо! Тепер можна й шукати. Відключайтесь. Дякуємо.

Кося й Колько розплющили очі і розтулили вуха. І одразу з їхньої уяви зникли Папаридон Іванович і Мамура Сидорівна.

— Ну що? — спитав Енелолик.

— Поговорили, — сказав Кося.

— А як же вони все-таки шукатимуть? — спитав Колько. — Вони що — прилетять?

— Та ні. Для чого? У них там є спеціальний комп'ютерний локатор-шукатор, який з космосу може шукати на землі все, що хочеш.

— А-а, — наче зрозумівши, сказав Колько. А Кося промовчав. Вони ще в школі цього не проходили...

РОЗДІЛ VI

«Переносьте!» — рішуче каже Кося

— По-моєму, можна вже контактувати, — мовила нарешті Уфа.

— Давай, — сказав Енелолик і глянув на Косю й Колька. — І ви підлаштовуйтеся.

Спершу замружились і затулили вуха Енелолик з Уфою. А тоді й Кося з Кольком.

І знову в уяві виник Місяць, «летючий чайник», а біля Папаридон Іванович та Мамура Сидорівна.

— Ну, здається, знайшли, — мовив Папаридон Іванович. — Сидять ваші однокласники у печері біля вулкана Петекатепопль. Усі троє живі й здорові. Треба їх визволяти. Якнайшвидше. Поки цілі... Вулкан Петекатепопль розташований на південний схід від вас. Поспішайте!

— Тільки ж будьте обережні! — попередила Мамура Сидорівна (як і всі мами в таких випадках). — Бо ви ж знаєте, скоро Місяць зайде і ми нічим не зможемо вам зарадити.

— Ясно! — вголос сказав Енелолик і перший розплющив очі й розтулив вуха. За ним те ж саме зробили Уфа, Кося і Колько.

— Ну що — рушаймо? — сказала Уфа, глянувши на Кося і Колька.

Кося й Колько розгублено закліпали очима.

Кося одразу згадав татові слова про вуха. Та хіба признаєшся?! Енелолика й Уфу самих на чужій планеті залишили, а їм з двору носа вистромити забороняється!..

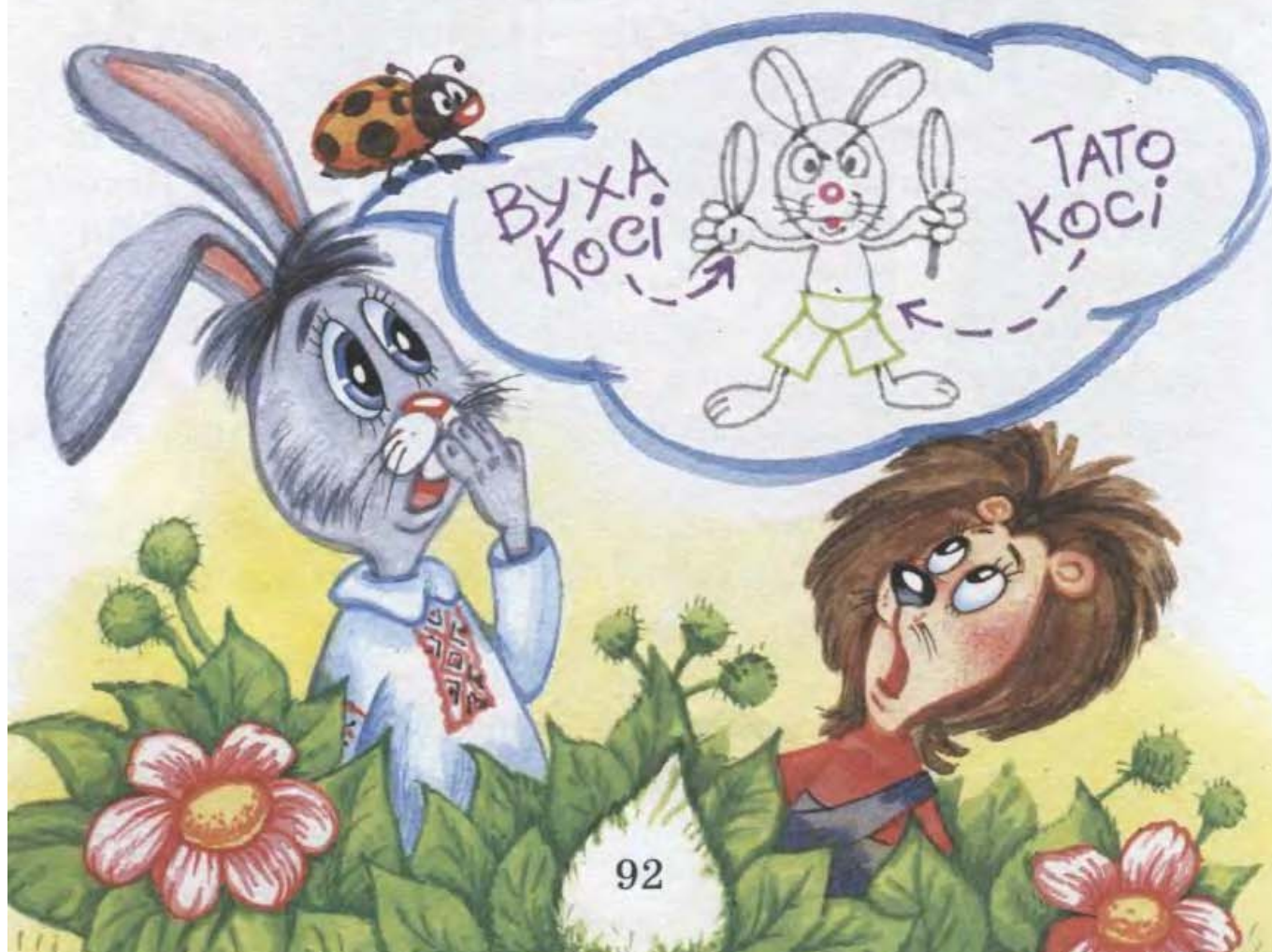
— А... а ворота ж замкнені. Як ми вийдемо? — спитав Кося.

— Ну, то нічого, — сказав Енелолик. — Ми вас перенесемо.

Кося й Колько презирнулися. Подітися було нікуди, доведеться ризикувати вухами. Уся надія тільки на те, що батьки, як правило, ніколи не виконують своїх погроз. А то б усі діти ходили без вух.

І Кося рішуче сказав:

— Переносьте!

РОЗДІЛ VII

У Чужому Лісі

— Тільки ти, будь ласка, не колися, — сказав Ене-
лолик, беручи Колька на руки (тобто на лапи).

— Постараюсь, — пообіцяв Колько.

— А ти не щулься, не бійся, — сказала Уфа, беручи
Косю. Проте він щулився не так від страху, як від ні-
яковості — ніколи ще дівчатка не носили його на ру-
ках.

І вони стрибонули. Та так високо, що в Косі і Коль-
ка аж залоскотало в животах.

Перестрибнули вони паркан і рушили в путь.

Попереду Енелолик, за ним Уфа, за Уфою Кося, а позаду Колько.

Вибігли вони з рідного лісу, побігли широким полем. Перебігли поле, перепливли річку, знову перебігли поле, подолали гори, ще одне поле і забігли у Чужий Ліс.

Раз у раз їм доводилося зупинятися і чекати Колька. Відставав увесь час Колько. Не міг він так швидко бігти, як зайчик Кося, а тим більше, як інопланетні мавпочки. Ви ж знаєте, їжачки бігають значно повільніше, ніж зайці.

Чужий Ліс був дикий і непривітний. Деревя поламані, на землі трухлявина, непотріб якийсь. Весь час петляти доводиться, оббігати непролазні хащі. Колько, як завжди, відстав одразу.

Зупинились вони. Чекають-чекають, а Колька нема.

Почали гукати — не відгукується.

Захвилювався Кося. Що таке? Побіг назад.

Тільки забіг за куці, аж раптом хтось накинув на нього щось темне, схопив і кудись потяг. Кося й скрикнути не встиг.

Опам'ятався він лише тоді, як його кинули на холодну землю і стягнули з голови мішок.

Озирнувся Кося й побачив, що лежить поряд зі своїм другом Кольком у якомусь підземеллі.

Між двох смолоскипів сидів знайомий хлопцям шакал Бацила, а навколо танцювали десять таких самих огидних і страшних шакалів.

Танцюючи, вони співали гугнявими голосами:

Раз-два-три-чотири,
Ми — шакали-рекетири!
Раз-два-три-чотири-п'ять,
Дуже любим вимагать,
Щоб давали нам данину —
Всіх набутків половину.
А не будете давати,
Ми вас будем убивати.
Раз-два-три-чотири-п'ять,
Будем-будем убивать!

— Га-га-га! Давні знайомі! — вицирився шакал Бацила. — Ну, тепер ви мене не обдурите. Тепер я не сам. Тепер у мене ціла організація. Організація-шакалізація. Шакальська мафія. Скорочено ШМА-ФІЯ. Тепер часи організованої злочинності. Отже, начувайтесь. Доведеться вам, любі мої, на цей раз відкуплятися. Га-га-га!..

— Але у нас же нічого нема. Навіть портфеликів, — пролепетав Кося.

— Є! Є! Ото що воно за шестилапі потвори з вами разом бігли?.. Заманите їх, допоможете упіймати — відпустимо. Смачні вони, мабуть. Ми таких ще не куштували. Га-га-га!

Кося й Колько з жахом презирнулися.

Зрадити Уфу і Енелолика? Нізащо в світі!

Але як їх врятувати? І як самим урятуватися?

Раз шакали-рекетири одразу не захопили мавпочок, значить, не наважуються, бояться. Отже, треба шакалів ще більше налякати.

— Та ви знаєте, хто це такі? — сказав Кося.

— Хто? — скривився Бацила.

— І-но-пла-не-тя-ни! — з притиском вигукнув Кося.

— І не просто, а... месники інопланетянські! — вигукнув Колько.

— Ага! — підхопив Кося. — Вони карають усіх злодіїв, бандитів...

— І рекетирів, звичайно, — докинув Колько. Шакали вмить попідбирали хвости і наполохано глянули на свого ватажка.

— Брех-ня! — смикнув головою Бацила. — Ніякі вони не месники. Якби були месники, вони б нас

шукали. Бо, крім нас, у Чужому Лісі мститися нікому.
А вони бігли бозна-куди як навіжені. Брехня!

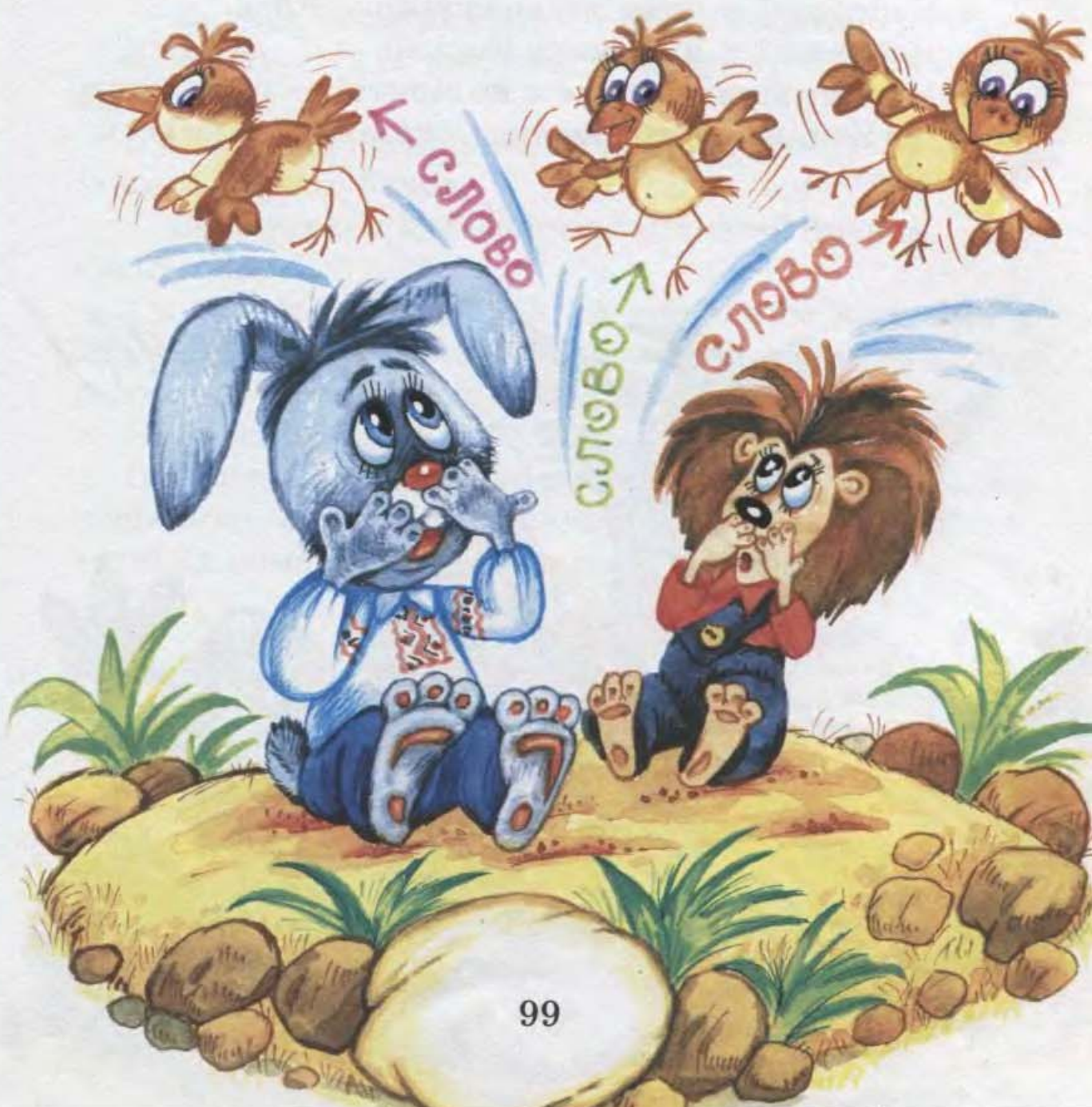
— А от і ні! — вигукнув Кося.

— І зовсім не бозна-куди бігли! — вигукнув Колько.

— А до вулкана Петекатепопль!

— Однокласників наших виручати!

Вигукнули це Кося й Колько й одразу лапами роти позатуляли. Але було вже пізно. Недарма кажуть: слово не горобець — вилетить, не впіймаєш!

— Ой! Не можу! Га-га-га! — схопився шакал Бацила за живіт. — Та ви знаєте, хто там живе?

— Хто? — закліпали Кося й Колько. Бо й справді не знали.

— Дракон Жахоб'як. Ми там недавно були, думали пожитися. Ледве ноги винесли. Від тих ваших месників і від вас самих тільки жменька попелу залишиться. Біжіть, біжіть!

Тепер уже Косі й Кольку довелося хвости підібгати (в переносному, звичайно, значенні — бо ж які у зайчиків та їжачків хвости!).

— Неправда! — опам'ятався нарешті Кося.

— Неправда! — підтакнув Колько.

— Можете вірити, можете не вірити! — зневажливо пхикнув Бацила. Хотів ще щось сказати, але не встиг. Бо в цей час...

РОЗДІЛ VIII

Двоє проти десятих. «Треба йти!»

Бо в цей час до підземелля вскочили Уфа й Ене-лолик.

— Що тут діється? — закричала Уфа.

— Ви чого їх затримуєте? — закричав Енелолик.

— Відпустіть їх негайно! — вигукнули вони обоє в один голос.

Шакали від несподіванки поприсідали до землі. Та Бацила не розгубився.

— Здобич сама йде в пастку! Шакали! Вперед! — вигукнув він.

І шакали з відчайдушним вищанням кинулися в бій. Бацила сам у бойову операцію не встрявав. Сховавшись у кутку, він тільки вигукував звідти:

— Давайце! Хапайте! Кусайте!

Організована злочинність тим і відзначається, що керівники, організатори самі нічогісінько не роблять, а тільки командують із затишку.

Проте хоча шакалів було десять, а інопланетянських мавпочок лише двоє, хапати й кусати не виходило ніяк.

Шість лап — це все-таки не чотири. Шакали не звикли битися з шестилапими. Та й справді — як його встежиш? Тільки від двох ухилився, як ще дві тебе за хвоста хапають і на землю шvirголяють.

А шакал — це шакал. Геройства в ньому небагато. Як його на землю гепнуто, він з вищанням підхоплюється й тікає.

І незабаром усі шакали розбіглися по кутках і звідти тільки очима блимали.

— Бігом! — Енелолик підхопив Колька, Уфа підхопила Косю. І вони прожогом вискочили з підземелля.

Не опускаючи Косю й Колька, міцно тримаючи їх, Уфа з Енелоликом перебігли весь Чужий Ліс і тільки на узліссі спинилися й сіли перепочити.

На бігу Кося й Колько мовчали, нічого не питали, бо розуміли: коли біжиш, говорити не можна, збивається дихання.

А тепер Кося вигукнув, не приховуючи захоплення:

— Ну, ви ж і молотки! Добре б'єтеся.

— А як ви нас відшукали? — спитав Колько.

— По слідах, — відповів Енелолик. — Правда, не одразу. Якби Місяць не зайшов і можна було з батьками зв'язатися, ми б швидше...

— Стривайте! — вигукнув Кося. — Треба негайно порадитися. Шакал Бацила сказав, що на вулкані Петекатепопль, куди ми йдемо, живе дракон Жахоб'як. Це, мабуть, він захопив наших однокласників! Що робити?

— Треба йти, — рішуче сказала Уфа. — Ви посидьте десь у схованці, а ми...

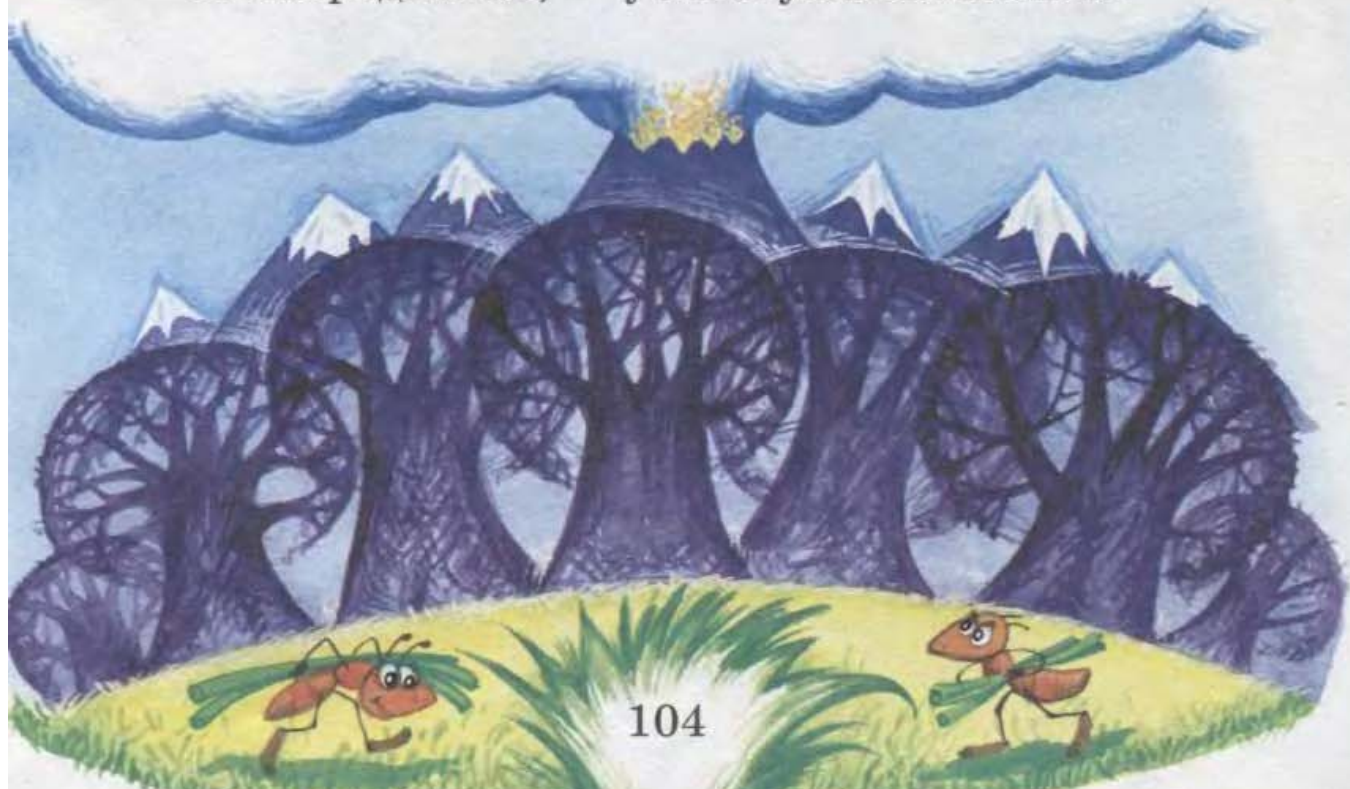
— Чого це у схованці? — перебив її Колько. — Ми теж..

— Авжеж! — підхопив Кося.

Уфа засміялася:

— Ти бач, навіть у риму заговорили.

— От і порадились, — усміхнувся Енелолик.

РОЗДІЛ ІХ

Петекатепопль

Вони стояли перед височенною горою, з вершини якої раз у раз випахували вогонь і чорний дим — наче якийсь підземний велетень палив люльку.

Це й був вулкан Петекатепопль.

Позаду лишився важкий шлях, але особливих пригод дорогою не трапилося. І от вони на місці.

— Треба шукати печеру, — сказав Енелолик. — Ви тут посидьте, а я піду в розвідку.

Підніжжя вулкана Петекатепопль було вкрите лісовими хащами. І Енелолик одразу зник з їхніх очей.

Якийсь час вони мовчали.

Бездіяльне мовчання давало змогу придивитися один до одного. І Кося з Кольком уважно розглядали Уфу.

«А вона таки симпатична», — подумав Кося і зиркнув на Колька. Колько усміхнувся. Він подумав те ж саме.

Хлопці хотіли щось сказати, та не довелось. Бо несподівано задвигтіла земля, загуркотіло, блиснуло і...

РОЗДІЛ X

У печері. Несподіваний перебіг подій

Зненацька їх огорнула хмара чорного диму, вони перестали будь-що бачити. І тут хтось їх підхопив і кудись поніс.

Коли дим розсіявся і вони оговталися, то побачили, що лежать у величезній печері, стіни якої казково виблискують барвистими дорогоцінними камінцями.

Краса була неймовірна.

Але не ця краса вразила Уфу, Кося й Колька.

А вразило їх те, що посеред печери сиділи вкупочці і дивилися на них Михайлик Ведмеденко, Вірочка Вивірчук, Раїска Мняу та Енелолик. Не лише цілі, живі і неушкоджені. А ще й у прекрасному гуморі, усміхнені й веселі.

— З благополучним прибуттям! Здоровенькі були!
— дзвінко вигукнула Раїска Мняу. — А ми вже познайомились, — і вона кивнула на Енелолика.

— І про Уфу все знаємо, — поважно сказав Михайлик Ведмеденко.

Кося й Колько розгублено презирнулися.

— А... А Жахоб'як? — спитав Кося.

— Та! — махнула лапою Раїска. — Ховається десь. Соромиться.

— Що-о?!

— Ой! Та ви ж нічого не знаєте! — вигукнула Раїска.

— Авжеж. Ви ж рятувати нас прибули, — сказав Енелолик.

— А що — не треба? — розкрив рота Кося.

Раїска винувато закліпала віями:

— Та спасибі, звичайно, але... Нам нічого не загрожує.

— Як?!

— Розумієте, виявляється, нас викрали тільки для того, щоб ми погралися трохи з Жахоб'яком. Він ще дитина, як ми, і дуже нудиться в самотині. Але такий сором'язливий, що сам не може знайти собі товариства. Ніяковіє. Вважає себе дуже негарним і страшним. Чудило!

— А хто ж вас викрав? — спитав Кося.

— Тато Жахоб'яка. Дракон Вулканович. Він працює у Петекатепоплі кочегаром. Дуже симпатич-

ний дядечко. Хоч і дракон. Вони з породи драконів-вулканонів, що живуть у вулканах і харчуються лише горючим камінням, нічого живого не їдять, у рота не беруть.

— Тю! А ми... І наших інопланетянських гостей підпрягли...

— Ні-ні! Ми ніяких претензій не маємо. Ми з радістю! — вигукнув Енелолик.

— Правда-правда! — підхопила Уфа.

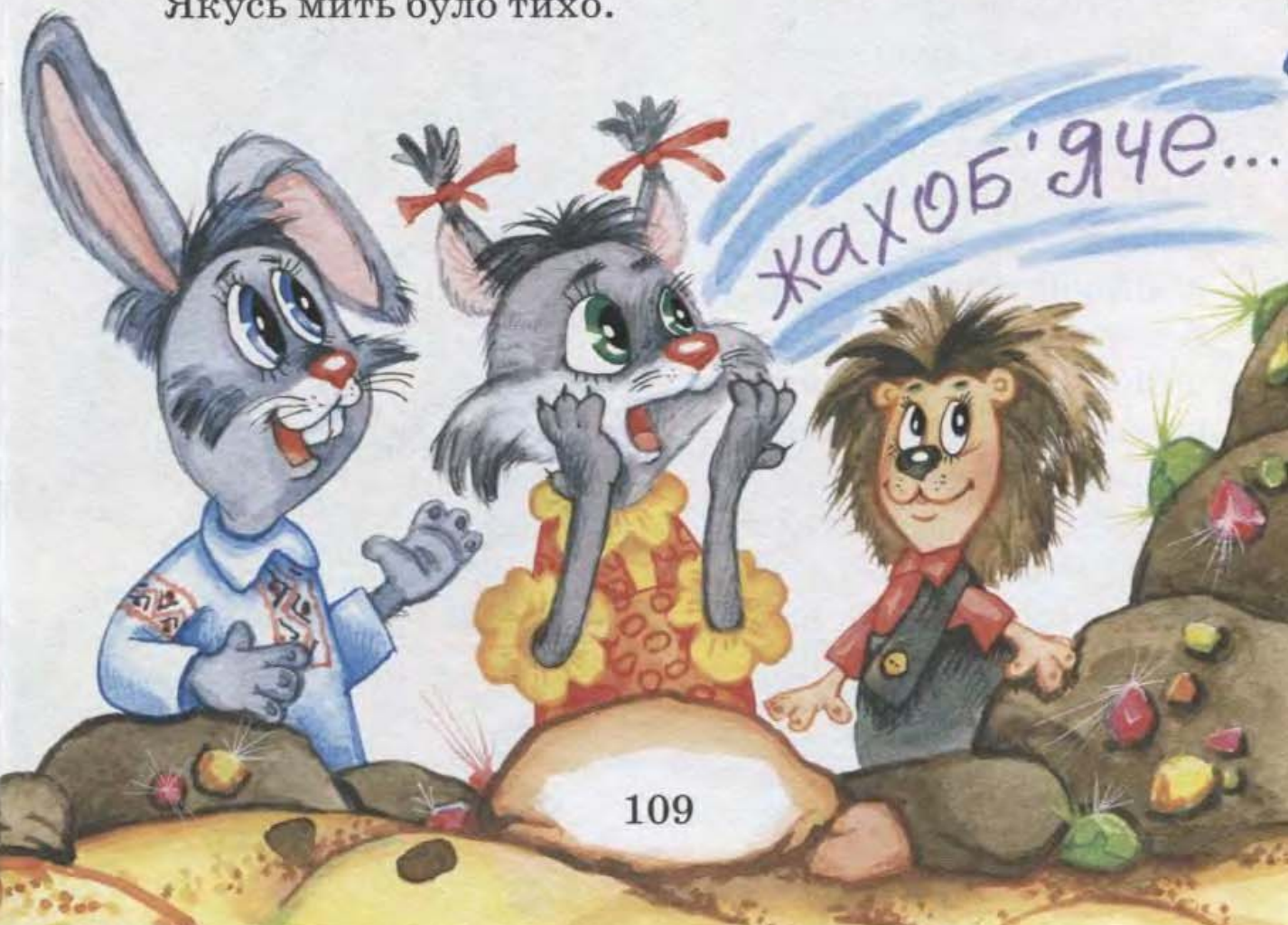
— Нам цікаво знайомитися з вашою планетою, так би мовити, у дії, — усміхнувся Енелолик.

— Ну, раз цікаво, то клич, Раїско, Жахоб'яка швидше! — сказав Кося. — Нічого йому ховатися. Хай подивляться космічні прибульці, які в нас дракони. Та ми й самі ще не бачили.

— Давай клич! — підхопив Колько.

— Жахоб'яче! — загукала Раїска Мняю. — Біжи сюди мерщій! З тобою познайомитися хочуть.

Якусь мить було тихо.

Аж от задвигтіла земля, запахло смаленим і у печері з'явився невеличкий дракончик. У коротких штанцях, у барвистій маєчці з іноземним написом і в сандалях на босу ногу. Очі великі, банькаті. Ніс кирпичний, облуплений. Губитовсті. Алезагалом симпатичний і зовсім не страшний. Став оддалік, рота лапою прикриває сором'язливо.

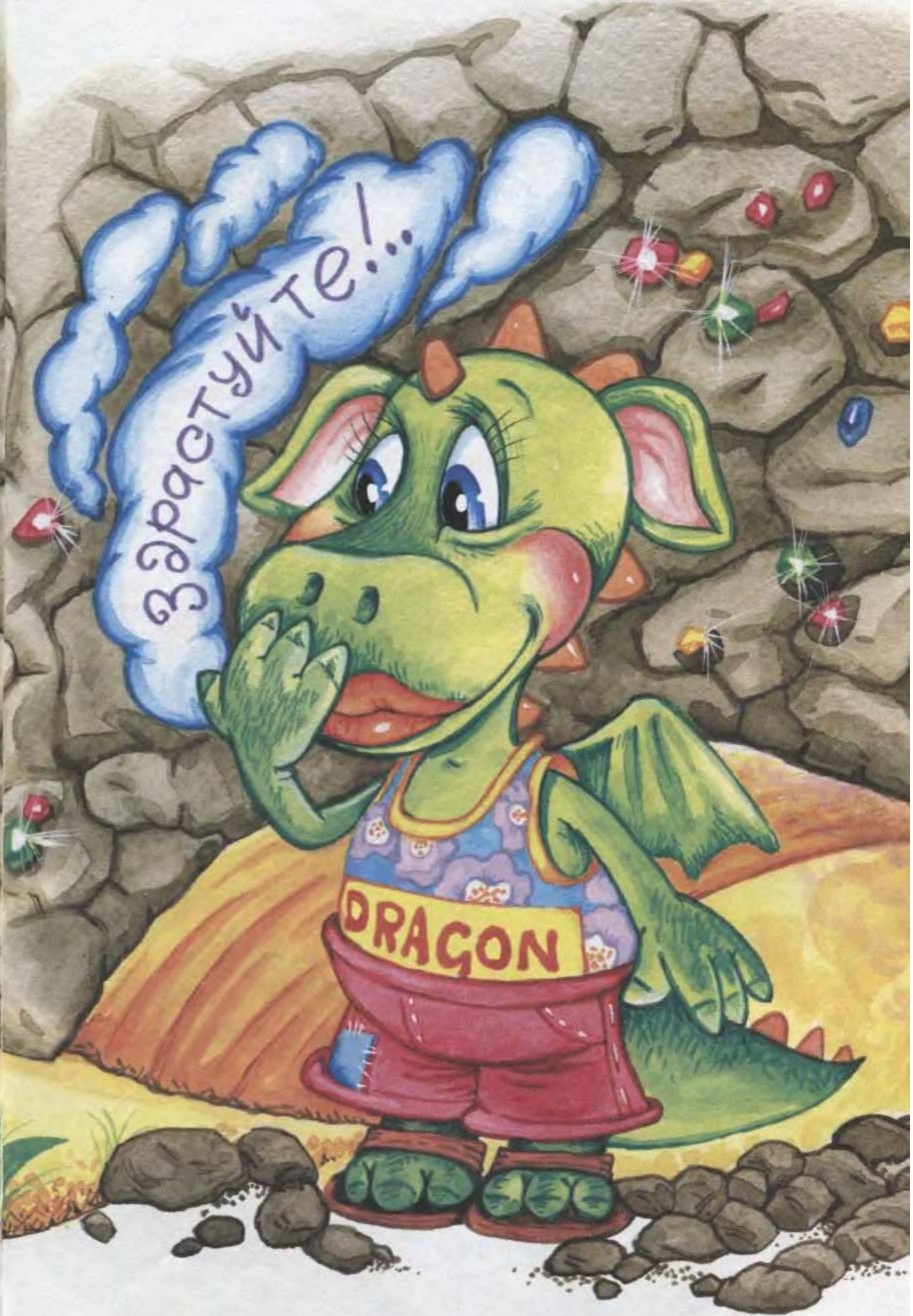
— Здрастуйте! — привітався стиха. — Вибачте, у мене вогонь з рота. Вам, може, неприємно... — І зашарівся, у землю втупившись.

— Та чого там неприємно, — сказав Кося. — Подумаєш! — І перший підійшов знайомитись. А потім і всі по черзі підійшли до Жахоб'яка, потиснули йому лапу, познайомилися.

— Дуже симпатичний! — мовила Уфа. — Жаль, що у нас на планеті нема драконів.

— Зате у нас велетенські жаби є, хвостаті й восьми-
лапі. Теж симпатичні, — сказав Енелолик.

— Цікаво, — сказав Жахоб'як. Тоді часто-часто за-
кліпав і, опустивши голову, тихо мовив:

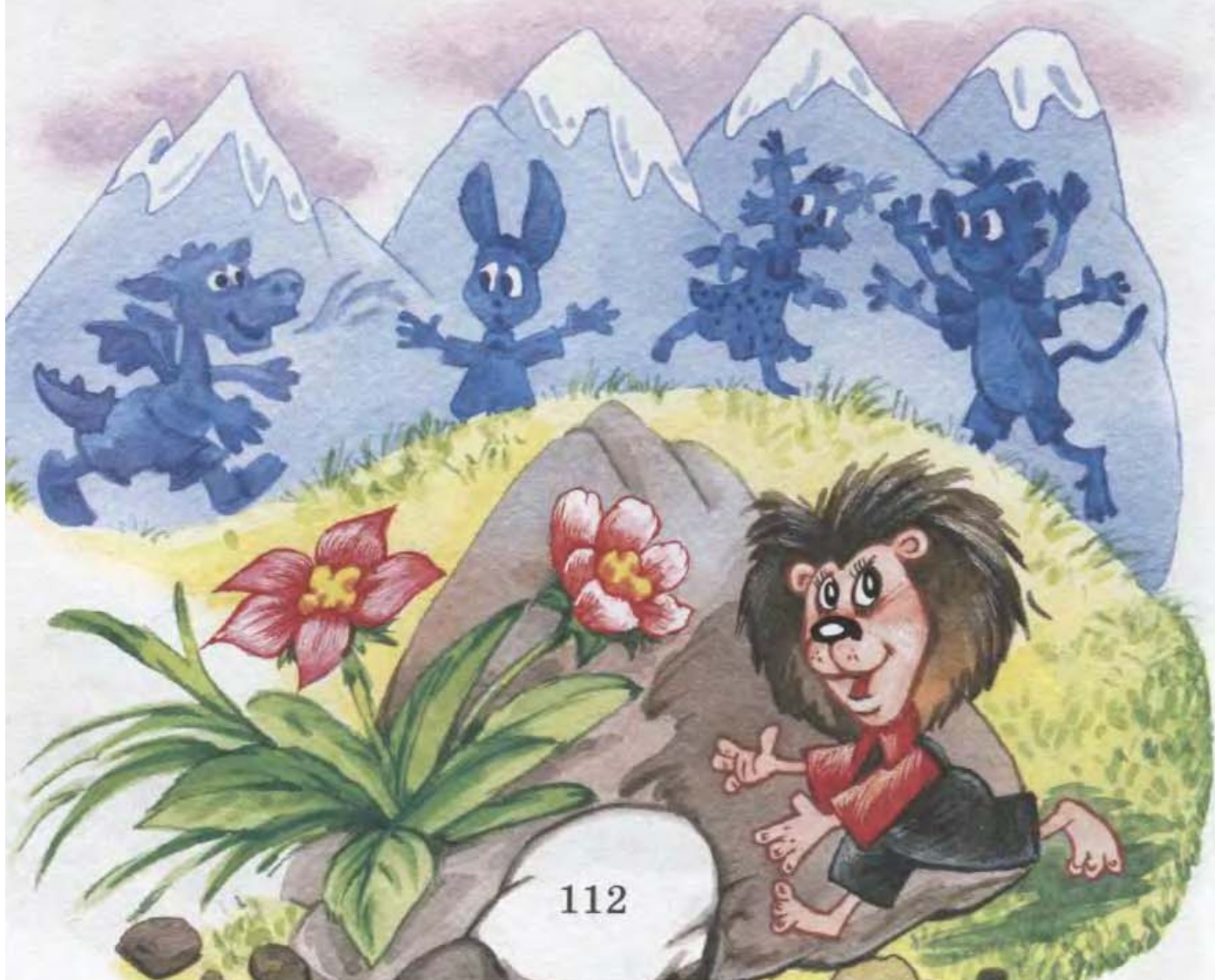
— А мо' пограємо у щось?

— Я не проти, — сказав Енелолик.

— І я! — сказала Уфа.

— Давайте! Давайте! — підтримали Кося, Колько й
Михайлик.

— Тільки у двір вийдемо. Бо тут не розгуляєшся, —
сказав Жахоб'як.

РОЗДІЛ XI

Дракон Вулканович вибачається

Майже годину гасали вони по схилах Петекатеполя. Гралися і у піжмурки, і у квача, і у гилки.

І тут раптом Кося згадав тата. І його слова про вуха...

— Ой! — зойкнув Кося. — Слухайте! Там же наші батьки хвилюються, шукають... А ми...

— Ой! Справді! — схопилася лапами за щоки Раїска.

— Ой-ой-ой! — схопилася за голову Вірочка.

— Хоч би попередити якомось, що з нами все гаразд, — почував лапою потилицю Михайлик.

— Що попереджати... Треба вертатися, — зітхнув Кося.

— Слухайте, а давайте всі разом — до нас! — вигукнула Раїска. — І Уфа, і Енелолик, і Жахоб'як!

— Ой! Правильно! — вигукнула Вірочка. — Дівчатка будуть такі раді!

— І хлопці! — сказав Колько.

— І батьки, й учителі, — докинув Кося. — У нас вони всі добрі. Якщо й гримають, то тільки з виховною метою.

— Але далеко, правда, — зітхнув Колько. — Якби був якийсь транспорт... Бо я так повільно бігаю...

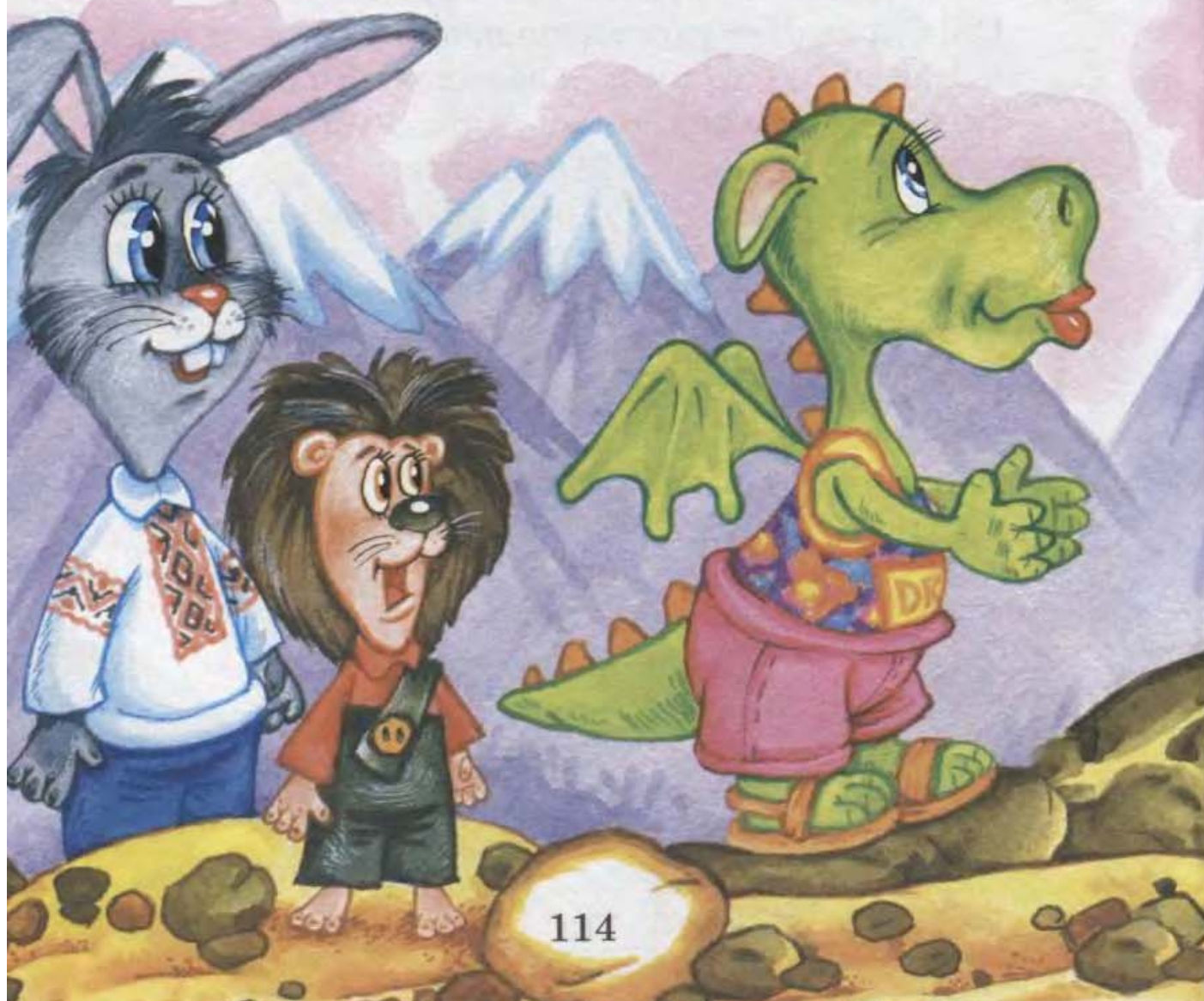
— А я можу тата попросити. Він підвезе, — сказав Жахоб'як.

— На чому? — спитав Колько.

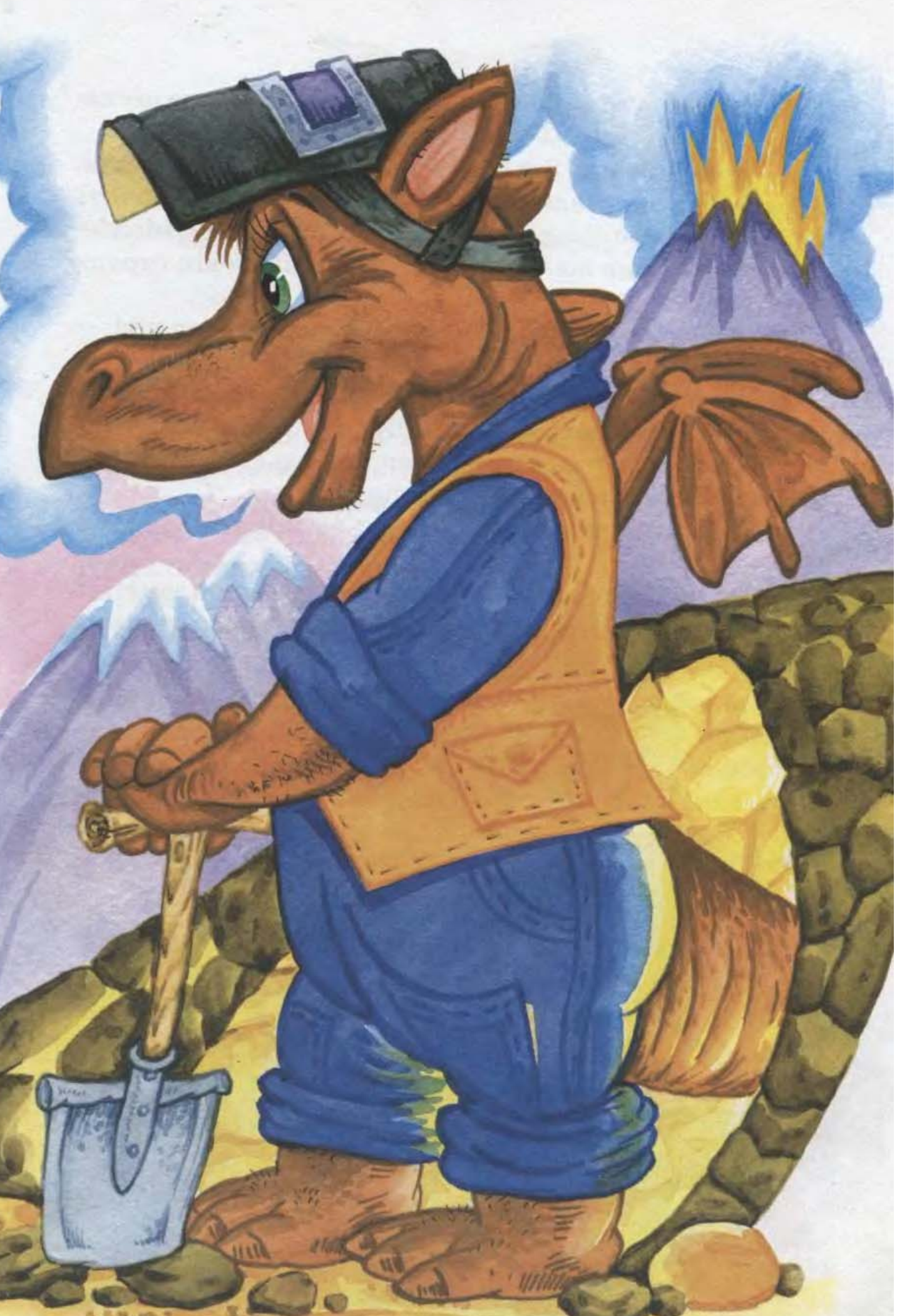
— На своїй підземній ракеті.

Виявилося, тато Жахоб'яка був сучасним прогресивним драконом і пересувався під землею за допомогою ракетної техніки.

Жахоб'як його гукнув, і тато з'явився з-під землі — у робочій спецвці, закіптюжений, зі щитком, як у електрозварювальника: працювати кочегаром у вулкані — справа нелегка.

Почувши, у чім річ, Дракон Вулканович весело сказав:

— Нема питань! Я й сам збирався вже вас одвозити. Вибачайте, що завдав клопоту. Але так серце болить через того мого Жахоб'яка. Такий він некомунікабельний! І вигадав же — страшний! Ну який він страшний? Га?

— Аніскілечки не страшний! Гарний хлопець! — сказала за всіх Раїска Мняу.

Познайомившись з Уфою та Енелоликом і дізнавшись, що вони інопланетяни, Дракон Вулканович так розхвилювався і засипав їх такою кількістю питань, що Жахоб'як змушений був утрутитися:

— Пробачте, тату! Але їхні батьки хвилюються, чекають.

— Ох, даруйте, дорогі! Вперше ж бачу інопланетян. Так цікаво! Ходімте мерщій на стартовий майданчик.

РОЗДІЛ ХІІ

День сенсацій

Учителі й батьки саме зібралися на Великій Галявині. Щойно вони повернулися з марних пошуків і обмінювалися сумними новинами.

І раптом галявина захиталася, задвигтіла і з-під землі з'явилася червона ракета.

На ногах не встояв ніхто. Всі попадали долі. Отак лежачи — хто горілиць, хто на боку, а хто на животі — зустріли вони прибулих.

Побачивши Михайлика, Раїску, Вірочку, Косю й Колька, всі підхопилися і в один голос так радісно скрикнули, що з дерев посипалося листя.

А коли з червоної підземної ракети вийшли спершу Енелолик і Уфа, а за ними Жахоб'як із татом Драконом Вулкановичем, усі знову попадали. Від розпачу й несподіванки. Правда, одразу ж підхопилися, сором'язливо обтрушуючись.

Щоб вивести батьків та вчителів з незручного становища, спершу Раїска, Вірочка і Михайлик познайомили їх із Жахоб'яком та його татом і розповіли про них. А тоді Кося й Колько представили інопланетянських друзів і розповіли про Енелолика з Уфою та про їхніх батьків Папаридона Івановича та Мамуру Сидорівну, які лагодять зараз на Місяці «летючий чайник».

Батьки й учителі тільки ойкали і сплескували лапами.

Кося підійшов до свого тата і схилив голову:
— А тепер от тобі мої вуха. Скуби. Я винен.
Тато розчулено обійняв сина.
— Що ти, що ти! Я пишаюсь тобою!
Уроків у той день, звичайно, не було.
До пізнього вечора гралися разом учні лісової шко-
ли, Жахоб'як і Енелолик з Уфою.

Тим часом вчителі й батьки вели з Драконом Вулкановичем жваву розмову про підземні справи. Він розповідав їм про запаси корисних копалин, про артезіанську воду, про підземні печери, про сталакти-ти і сталагміти.

Під час розмови жіноцтво активно обмахувалось віялами, позаяк від Дракона Вулкановича пашило, мов з печі. Чоловіча стать трималася мужньо, тільки висолоплювала язики й хекала.

Говорили також і про інопланетян.

Учитель фізкультури Макак Макакович дуже пишався, що прилетіли саме мавпочки.

— Ви подумайте — шість лап! — вигукнув Макак Макакович. — Яка зручність для фізкультури й спорту!

Сонце сідало, коли Енелолик і Уфа раптом припинили гру і сказали:

— Зараз тато з мамою за нами прилетять. Вони вже на орбіті.

— Ой! — вигукнула Раїска Мняю. — Ой, шкода! Ми до вас уже так звикли.

— І ми! — зітхнула Уфа.

— Але, на жаль, треба летіти, — сказав Енелолик. — У космічній подорожі все розраховано, а ми й так через неполадки на кораблі затрималися. Ми ще прилетимо. Обов'язково!

Незабаром над лісом з'явився «летючий чайник».

І хоч усі вже були попереджені про його приліт, враження було різуче й дивовижне.

ОБВРЕЖНО...!!!

ПРИЗЕМЛЕНИЯ!!!

ОГО!!

Апарат приземлився, і з нього вийшли Папаридон Іванович та Мамура Сидорівна. Вони тепло привіталися з усіма, подякували за гостинність, за увагу до своїх дітей, подарували сувеніри — значки з якимись незрозумілими інопланетянськими гармудзлями, попрощалися, сіли разом з Уфою та Енелоликом на свій «чайник», знялися й полетіли.

Стали збиратися додому і Дракон Вулканович із Жахоб'яком.

Теж подякували, попрощалися, сіли у свою червону ракету і зникли під землею.

А мешканці лісу аж до ночі не розходилися з Великої Галявини. Все сиділи й балакали, балакали, балакали. Та й було про що.

То був день сенсацій, як сказав Коляй Коляйович Колючка, тато Колька.

РОЗДІЛ ХІІІ

Останній

Наступного дня у лісовій школі відновилися уроки. Пантера Ягуарівна стояла біля дошки і писала умову задачі на віднімання: «Було чотирнадцять друзів. Двоє полетіло на іншу планету. Скільки залишилося?»

Михайлик Ведмеденко раптом підняв лапу.

— Що тобі, Ведмеденку? — спитала Пантера Ягуарівна. Михайлик підвівся:

— А можна до цієї задачки ще одну?

— Яку?

— На додавання.

— Ану-ну.

— «Двоє полетіло, а один прилетів... На підземній ракеті».

— Можна, — усміхнулася Пантера Ягуарівна. — Завтра неділя, і у нас буде екскурсія на вулкан Петекатеполь. Я вже домовилася з Бурмилом Михайловичем. Він дає транспорт.

— Ур-ра! — закричали всі.

Дивлячись на їхні радісні мордочки, Пантера Ягуарівна подумала: «Як добре, коли діти дружать. І як було б прекрасно, якби в усьому світі, а точніше Всесвіті, всі дружили і не сварилися, не ворогували ніколи».

У цю мить Вірочка Вивірчук зойкнула і підняла лапку:

— Пантеро Ягуарівно! А Вовченко за хвіст кусається!

— Вовченко! Вийди з класу! Двійка з поведінки! — рикнула Пантера Ягуарівна.

Вовчик Вовченко підбгав хвоста і поплентався геть.

А Кося раптом подумав, що й на інших планетах ставлять двійки і виганяють з класу. І усміхнувся.

ЗМІСТ

СЕКРЕТ ВАСІ КИЦИНА

- РОЗДІЛ I**
Вася Кицин, перше знайомство.
Вовченко й Лисовенко сердяться 5
- РОЗДІЛ II**
Ранкова несподіванка. «В-кра-ли!» — каже Карпо Карпович. Ідея вчителя фізкультури.
«Ура! Уроків сьогодні не буде!» 13
- РОЗДІЛ III**
«Це Кицин! Його робота!» Всі, хто вміє лазити по деревах, відмовляються. Гра у війну.
Хлопці розходяться, не дочекавшись 23
- РОЗДІЛ IV**
Зустріч з Бровком Барбосовичем. Частування.
На місці злочину. Бровко Барбосович замислюється. «Шакалом Бацилою і не пахне!» 33
- РОЗДІЛ V**
Дивовижа. «А де це ви вчора зникли?»
«Гм!..» — каже Бровко Барбосович. Речовий доказ . . 41
- РОЗДІЛ VI**
«Справа» продовжується. Лист. «Мої кадри!»
Бровко Барбосович щось говорить по секрету директорові школи. Контрольний диктант 49
- РОЗДІЛ VII,**
у якому секрет Васі Кицина нарешті розкривається 57

ЕНЕЛОЛИК, УФА І ЖАХОБ'ЯК

РОЗДІЛ І	
НЛО на уроці математики	71
РОЗДІЛ ІІ	
Трагічна несподіванка.	75
РОЗДІЛ ІІІ	
«Удвох все-таки легше не пропасти»	77
РОЗДІЛ ІV	
Енелолік і Уфа.	81
РОЗДІЛ V	
Папаридон Іванович і Мамура Сидорівна. Розмова з Місяцем.	87
РОЗДІЛ VI	
«Переносьте!» — рішуче каже Кося	91
РОЗДІЛ VII	
У Чужому Лісі	93
РОЗДІЛ VIII	
Двоє проти десятиох. «Треба йти!».	101
РОЗДІЛ IX	
Петекатепопль	105
РОЗДІЛ X	
У печері. Несподіваний перебіг подій	107
РОЗДІЛ XI	
Дракон Вулканович вибачається	113
РОЗДІЛ XII	
День сенсацій.	117
РОЗДІЛ XIII	
Останній.	125

КОЛЕКТИВ ЛІС

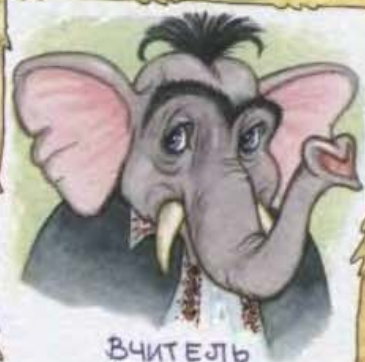
ВЧИТ

ДИРЕКТОР
ШКОЛИ

КЛАСНИЙ
КЕРІВНИК

ВЧИТЕЛЬ
ІСТОРІЇ

КОСЯ
ВУХАНЬ

МИХАЙЛИК
ВЕДМЕДЕНКО

КОЛЬКО
КОЛЮЧКА

РУДИК
ЛИСОВЕНКО

СОНЯ
ЛЮСЬ

БОРЯ
СУК

УЧ

СОВОЇ ШКОЛИ № 4

ВЧИТЕЛІ

ВЧИТЕЛЬ
ГЕОГРАФІЇ

ВЧИТЕЛЬ
ЛІСОЗНАВСТВА

ВЧИТЕЛЬ
ФІЗКУЛЬТУРИ

ВЧИТЕЛЬ
МУЗИКИ

ДІТКИ

ВІРОЧКА
ВИВІРЧУК

РАЇСКА
МНДУ

ВАСЯ
КИЦИН

ХРЮША
КАВАНЮК

ЗІНА
БЕБЕШКО

ВОВЧИК
ВОВЧЕНКО